

Het begrip inrichting in de Wet milieubeheer

Een analyse van de jurisprudentie

Drs. H.E. Woldendorp, mr. P.C.M. Heinen, datum 01-05-1999

Datum	01-05-1999
Auteur	Drs. H.E. Woldendorp, mr. P.C.M. Heinen ^[1]
Vakgebied(en)	Ruimtelijk bestuursrecht / Ruimtelijke ordening Bouwrecht (V)

1. Inleiding

Elke publicatie over het begrip inrichting begint met de volgende zin: Het begrip inrichting is een kernbegrip in de Wet milieubeheer (Wm). Deze gedachte schiet degene die over dit begrip een artikel wil schrijven, kennelijk als eerste te binnen, zoals wij bij raadpleging van de andere schrijvers ontdekten nadat wij ook zelf deze openingszin hadden opgeschreven. ^[1]

Het begrip inrichting is veelomvattend. In de loop der jaren heeft de rechter in honderden uitspraken aan het begrip inrichting invulling gegeven. Veel van deze uitspraken zijn vanwege het algemene belang ervan voor de toepassing van de Wm in de vaktijdschriften gepubliceerd en geannoteerd.

Overzichtsartikelen zijn echter dun gezaaid. ^[2] Daarom willen wij in dit artikel een overzicht geven van de jurisprudentie over het begrip inrichting gedurende de afgelopen 10 jaar.

In paragraaf 2 geven wij ter inleiding een kort overzicht van de wettelijke regeling van het begrip inrichting. In paragraaf 3 volgt het eigenlijke jurisprudentie-overzicht. In de hoofdtekst geven wij alleen de rode draad in de jurisprudentie aan, die wij aan de hand van enkele representatieve voorbeelden toelichten. In de noten verwijzen wij naar de afzonderlijke uitspraken. Omdat de omstandigheden van het geval bij de toepassing van het begrip inrichting bepalend zijn, hebben wij, zonder naar volledigheid te streven, een groot aantal uitspraken genoemd. Wij hopen de lezer daarmee ruim vergelijkingsmateriaal te bieden voor toetsing van praktijkgevallen. In paragraaf 4 geven wij tot besluit commentaar op de in paragraaf 3 besproken jurisprudentie en gaan wij tegen de achtergrond van de in paragraaf 2 weergegeven wettelijke regeling kort in op de functie van het begrip inrichting in de Wm. In dit artikel besteden wij geen aandacht aan agrarische inrichtingen. Hierop zijn wij recentelijk in een ander artikel uitvoerig ingegaan. ^[3]

2. Regeling van het begrip inrichting in de Wm

Art. 1.1 lid 1 Wm geeft de volgende omschrijving van het begrip inrichting: elke door de mens bedrijfsmatig of in een omvang alsof zij bedrijfsmatig was, ondernomen bedrijvigheid die binnen een zekere begrenzing pleegt te worden verricht. Een inrichting valt alleen onder de Wm indien zij behoort

tot een categorie die op grond van art. 1.1 lid 3 Wm is aangewezen in het Inrichtingen- en vergunningenbesluit milieubeheer (Ivb).

Het begrip inrichting wordt in de Wm, met uitzondering van art. 1.1 eerste en derde lid gebruikt ter aanduiding van inrichtingen die voldoen aan de omschrijving in art. 1.1 lid 1 Wm, en die behoren tot een in het Ivb genoemde categorie. Dit blijkt uit art. 1.1 lid 4 eerste volzin Wm. In ons artikel gebruiken wij het begrip inrichting eveneens in deze betekenis. Dit impliceert dat het begrip inrichting in art. 1.1 lid 1 Wm een andere betekenis heeft dan het begrip inrichting elders in de Wm. Uit een oogpunt van wetssystematiek vinden wij het verwarrend dat het begrip inrichting binnen dezelfde wet in twee betekenissen wordt gebruikt. De wetsgeschiedenis biedt hiervoor waarschijnlijk een verklaring. De omschrijving van het begrip inrichting in art. 1.1 lid 1 Wm, is namelijk eerst ingevoegd bij amendement van de Tweede Kamer, overigens tegen de zin van de regering in, toen dit begrip inrichting in het wetsvoorstel reeds in een andere betekenis werd gebruikt.

In de praktijk stuiten wij nog wel eens op het misverstand dat een activiteit reeds onder hfdst. 8 Wm valt wanneer zij tot een Ivb-categorie behoort, met name in gevallen waarin de in het Ivb gestelde ondergrens wordt overschreden. Dit is onjuist, want de activiteit moet tevens voldoen aan de begripsomschrijving in art. 1.1 lid 1 Wm.

Voorbeeld

Een opslag van mest van één paard en één pony was volgens de AbRS⁴ geen inrichting, ook al werd de in het Ivb gestelde ondergrens van 1 m³ (inmiddels verhoogd tot 10 m²) overschreden doordat de mest slechts eenmaal per jaar wordt afgevoerd. Het houden van één paard en één pony kan namelijk niet worden aangemerkt als een inrichting die voldoet aan de omschrijving van het begrip inrichting in art. 1 lid 1 Wm, en derhalve ook het opslaan van de mest van deze dieren niet. De dieren werden uit liefhebberij en voor eigen gebruik gehouden. Toetsing aan een Ivb-categorie is volgens de afdeling pas mogelijk wanneer is voldaan aan de omschrijving in art. 1.1 lid 1 Wm. Bij het opslaan van 1 m³ mest of meer is dus niet zonder meer sprake van een inrichting in de zin van de Wm.

Art. 1.1 lid 4 Wm bepaalt dat als één inrichting worden beschouwd de tot eenzelfde onderneming of instelling behorende installaties die onderling technische, organisatorische of functionele bindingen hebben en in elkaars onmiddellijke nabijheid zijn gelegen. Aan de hand van deze bepaling moet worden vastgesteld of activiteiten tezamen één inrichting vormen dan wel als verschillende inrichtingen moeten worden aangemerkt.

Indien een activiteit als een inrichting moet worden aangemerkt, is hfdst. 8 Wm (Inrichtingen) van toepassing. Dit betekent dat voor de activiteit een vergunning ingevolge art. 8.1 Wm is vereist en/of algemene regels van toepassing zijn op grond van art. 8.40, 8.44 of 8.45 Wm.

Indien geen sprake is van een inrichting, is hfdst. 8 Wm niet van toepassing en kunnen met betrekking tot de activiteit geen regels worden gesteld, zelfs niet wanneer zij nadelige gevolgen voor het milieu veroorzaakt. ^[5]

Voortgezet gebruik van het huidige begrip inrichting is mogelijk onder vigeur van de EG-Richtlijn inzake geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging (de zogenaamde IPPC-richtlijn) ^[6], ook al wordt daarin het begrip installaties gebruikt. Alle installaties in de zin van de richtlijn kunnen als inrichtingen in de zin van de Wm worden beschouwd. De richtlijn staat er niet aan in de weg dat het begrip inrichting daarnaast ook andere activiteiten omvat.

Omdat het begrip inrichting in de Wm op uniforme wijze wordt gebruikt en voor inrichtingen waarop de IPPC-richtlijn van toepassing is, het door de richtlijn voorgeschreven regime moet gelden, geldt dit regime automatisch ook voor alle andere inrichtingen waarop hfdst. 8 Wm van toepassing is. Mocht de

wetgever in het kader van de operatie MDW (Marktwering, Deregulering en Wetgevingskwaliteit) tot de conclusie komen dat voor sommige inrichtingen het door de IPPC-richtlijn voorgeschreven regime te zwaar is, dan moet in de Wm onderscheid gemaakt gaan worden tussen IPPC-inrichtingen waarop het regime van de richtlijn van toepassing is, en andere inrichtingen.

3. Jurisprudentie over het begrip inrichting in de Wm

Wij bespreken de jurisprudentie over het begrip inrichting aan de hand van de volgende thema's:

- 3.1 Art. 1.1 lid 1 Wm ('bedrijfsmatig of in een bedrijfsmatige omvang')
- 3.2 Art. 1.1 lid 1 Wm ('bedrijvigheid die binnen een zekere begrenzing pleegt te worden verricht')
- 3.3 Art. 1.1 lid 4 Wm ('organisatorische, technische of functionele bindingen')
- 3.4 Art. 1.1 lid 4 Wm ('in elkaars onmiddellijke nabijheid gelegen')
- 3.5 Verkeer en vervoer
- 3.6 Art. 8.40 Wm-AMvB's

3.1 Art. 1.1 lid 1 Wm ('bedrijfsmatig of in een bedrijfsmatige omvang')

De jurisprudentie over de interpretatie van het criterium 'bedrijfsmatig of in een bedrijfsmatige omvang' in art. 1.1 lid 1 Wm heeft vaak betrekking op het houden van dieren. Over andere activiteiten dan het houden van dieren bestaat veel minder jurisprudentie. [\[7\]](#)

Of aan het criterium wordt voldaan, moet van geval tot geval worden bekeken. [\[8\]](#) De rechter toetst in de eerste plaats of sprake is van een bedrijfsmatige, op winst gerichte, activiteit waarmee wezenlijke inkomsten worden verworven. [\[9\]](#) Indien hiervan geen sprake is, toetst hij of de activiteit een bedrijfsmatige omvang heeft. De feitelijke omstandigheden zijn bepalend. Opvallend is dat de rechter niet (expliciet) toetst aan de nadelige gevolgen voor het milieu, die de activiteit kan veroorzaken.

Voorbeelden

- *Activiteiten met twee rally-cross auto's waren volgens de AbRS [\[10\]](#) niet aan te merken als een inrichting. Gedurende het wedstrijdseizoen van maart tot oktober worden met de auto's 15 wedstrijden gereden. Ter plaatse worden onder meer de twee auto's gedemonteerd, wordt nieuw plaatmateriaal aangebracht, en worden de motoren warmgedraaid alvorens naar een wedstrijd wordt afgereisd. Activiteiten als het testen van de auto's en het spuiten daarvan vinden elders plaats. Er is niet gebleken van een op winst gerichte bedrijfsmatige exploitatie. Daarnaast hebben de activiteiten niet een zodanige omvang dat zij boven het hobbymatig karakter uitstijgen.*
- *Een zolderverdieping van een woning, die als muziekcofenlokaal werd gebruikt, was volgens de AbRS [\[11\]](#) een inrichting. De activiteiten kunnen worden gekarakteriseerd als bedrijfsmatig. In elk geval hebben ze een bedrijfsmatige omvang. De zolderverdieping wordt door betrokkene en bevriende muzikanten meer dan incidenteel als muziekcofenlokaal gebruikt. Hierbij wordt van professionele muziek- en geluidsapparatuur gebruik gemaakt. Deze apparatuur dient voor het optreden van een band, waarvan betrokkene deel uitmaakt. Bovendien componeert hij als beroepsartiest en onderhoudt hij beroepsmatige contacten met een tv-musiekzender.*

3.2 Art. 1.1 lid 1 Wm ('bedrijvigheid die binnen een zekere begrenzing pleegt te worden verricht')

Alleen een activiteit 'die binnen een zekere begrenzing pleegt te worden verricht' kan blijkens art. 1.1 lid 1 Wm een inrichting zijn. Dit criterium blijkt lastig toe te passen en er bestaat dan ook veel jurisprudentie over. Deze jurisprudentie is zeer casuïstisch van aard. De belangrijkste feitelijke overeenkomst tussen de uitspraken is dat het merendeel betrekking heeft op activiteiten die niet (geheel of in hoofdzaak) in een gebouw worden uitgeoefend. We bespreken achtereenvolgens verschillende activiteiten.

- Ophogen van terreinen, storten van afvalstoffen, uitbaggeren

Dergelijke activiteiten kunnen een inrichting vormen. Aanwijzingen in die richting zijn een zekere duur, frequentie, continuïteit en plaatsgebondenheid van de activiteiten. ^[12] Continuïteit is niet altijd vereist. Dat de activiteiten met een zekere regelmaat plaatsvinden, kan voldoende zijn om van een inrichting te spreken. ^[13] Eenmalige activiteiten die in een kort tijdsbestek kunnen worden afgerond, zijn geen inrichting. ^[14] In de jurisprudentie worden geen concrete termijnen genoemd. Het gaat om het geheel van omstandigheden, waaronder de duur van de activiteit. In de praktijk wordt vaak een minimumtermijn van ongeveer 6 maanden gehanteerd. ^[15] Het begrip afvalstoffen kan voor extra interpretatieproblemen zorgen. ^[16] Van de uitkomst hangt niet alleen af of sprake is van een inrichting, maar ook welke instantie bevoegd gezag is. ^[17]

Voorbeeld

Inrichting. Het storten van baggerspecie in de Westerschelde moet volgens de AbRS^[18] als een inrichting worden aangemerkt. Het betrof jaarlijks een aanzienlijke hoeveelheid baggerspecie, die vrijkomt bij uitdiepingswerkzaamheden. De specie wordt met behulp van een zuiger terug gestort. Blijkens de aanvraag om vergunning ingevolge de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo) vindt het storten plaats op locaties die exact zijn aangegeven op een bij de aanvraag behorende tekening. Er is derhalve sprake van stortactiviteiten die binnen een zekere begrenzing worden verricht. De baggerspecie zal gedurende een periode van 6 jaren worden gestort. Het gaat, gelet op de aangevraagde hoeveelheid te storten baggerspecie, om een continue bedrijvigheid. De AbRS is van oordeel dat sprake is van een activiteit die 'pleegt te worden verricht' in de zin van art. 1.1 lid 1 Wm en dus van één of meer inrichtingen. Deze inrichtingen vallen onder categorie 28.4, onder f, sub 2, Ivb (inrichtingen voor het op of in de bodem brengen van bedrijfsafvalstoffen die van buiten de inrichting afkomstig zijn). Uit de aanvraag om een Wvo-vergunning blijkt dat het gaat om het storten van bedrijfsafvalstoffen, te weten verontreinigde baggerspecie, met het oogmerk om deze blijvend op de (water)bodem te brengen. De omstandigheid dat een deel van de gestorte baggerspecie na verloop van tijd weer wegvloeit als gevolg van de in de Westerschelde heersende eb- en vloedstromen kan hieraan niet afdoen, mede omdat het storten zelf van doorslaggevende betekenis is en het de bedoeling is dat gestorte specie ter plaatse blijft liggen.

- Bewaren van afvalstoffen

In de jurisprudentie over het bewaren van afvalstoffen in containers e.d. gaat het om de vraag of de afvalstoffen lang genoeg worden bewaard om van een inrichting te kunnen spreken. Meestal is geen sprake van een inrichting omdat de afvalstoffen slechts tijdelijk worden bewaard teneinde te worden afgevoerd. ^[19] Indien de afvalstoffen voor langere duur worden bewaard kan echter sprake zijn van het opslaan van afvalstoffen als bedoeld in het Ivb, en derhalve van een inrichting. ^[20] Het gaat dan om uitzonderlijke situaties. De rechter maakt duidelijk onderscheid tussen bewaren (kortdurend) en opslaan (langdurend).

Voorbeeld

Geen inrichting. Een sloopbedrijf voert in containers afval en puin af dat vrijkomt tijdens werkzaamheden die door haar worden uitgevoerd ten behoeve van een renovatieproject. Met het oog daarop worden de containers in de nabijheid van het project op of nabij de openbare weg geplaatst. De Hoge Raad^[21] is van mening dat het voor enige tijd bewaren van afval in de 'verpakking' waarin het naar elders getransporteerd zal worden, niet kan worden aangemerkt als een inrichting voor het opslaan van afvalstoffen. De omstandigheid dat deze activiteit mogelijk regelmatig en gedurende een langere periode (bijna 6 maanden) heeft plaatsgevonden brengt niet zonder meer mee dat daarbij sprake is van een bedrijfsmatig ondernomen bedrijvigheid (het opslaan van afval) die binnen een zekere begrenzing pleegt te worden verricht in de zin van art. 1.1 lid 1 Wm.

- Mobiele installaties

Een mobiele installatie, zoals een verkoopkraam, zandzuiger, puinbreker of grondreinigingsinstallatie, kan een afzonderlijke inrichting zijn. Ook hier moet weer een van-geval-tot-geval-benadering worden gevolgd. Een vaste duur, zekere regelmaat en continuïteit van de activiteiten die met de installatie worden uitgevoerd, alsmede een vaste standplaats van de installatie, vormen aanwijzingen voor een inrichting, maar dan moeten de activiteiten wel onder het lvb vallen. ^[22] De afwezigheid van dergelijke omstandigheden vormt een aanwijzing voor het tegendeel. ^[23]

3.3 Art. 1.1 lid 4 Wm ('organisatorische, technische of functionele bindingen')

Er bestaat veel jurisprudentie over het criterium 'organisatorische, technische of functionele bindingen' in art. 1.1 lid 4 Wm. ^[24] De rechter bekijkt van geval tot geval of sprake is van een samenhangend, van de omgeving af te grenzen, geheel van activiteiten. In dat geval vormen de activiteiten één inrichting. De feitelijke omstandigheden zijn bepalend.

De volgende omstandigheden kunnen er op duiden dat verschillende activiteiten tezamen als één inrichting moeten worden aangemerkt: een gezamenlijke exploitatie, energievoorziening, toegang, administratie, technische dienst of schoonmaakdienst, de aanwezigheid van een directe onderlinge verbinding, het gebruik van dezelfde grondstoffen, voorzieningen, installaties en machines en uitwisseling van personeel. ^[25] De afwezigheid van dergelijke omstandigheden kan duiden op verschillende inrichtingen. ^[26]

Bij de beoordeling van de omstandigheden geeft in het algemeen niet één omstandigheid de doorslag. Het gaat om de omstandigheden in onderlinge samenhang. ^[27] Dit verklaart waarom de rechter deze in zijn uitspraken soms uitvoerig weergeeft, al laat de motivering wel eens te wensen over. ^[28]

Het is niet vereist dat tegelijkertijd zowel organisatorische, technische als functionele bindingen aanwezig zijn. Vaak is een minimum aan organisatorische bindingen tussen de bedrijfsonderdelen vereist, maar niet altijd. ^[29] De andere bindingen kunnen zo sterk zijn dat de bedrijfsonderdelen ondanks de afwezigheid van organisatorische bindingen toch als één inrichting moeten worden aangemerkt. ^[30] Zou dit anders zijn, dan zou een eenvoudige handeling als een administratieve splitsing van het bedrijf automatisch tot gevolg hebben dat niet langer van één inrichting maar van verschillende inrichtingen sprake is. ^[31]

Voorbeeld

Eén inrichting. Een vergunning voor een aannemingsbedrijf heeft tevens betrekking op de opslag van bouwmaterialen en gereedschappen en machinale houtbewerking op kleine schaal. De bouwactiviteiten van het bedrijf vinden elders plaats. De opslagplaats bestaat uit twee ruimten. De ene ruimte is eigendom van het aannemingsbedrijf, de andere van een voegbedrijf. De ruimten worden door een schuifwand van elkaar gescheiden. De bedrijven maken van elkaars ruimten over en weer gebruik. Aan-

en afvoer van goederen naar de ruimte van het voegbedrijf is alleen mogelijk via de ruimte van het aannemingsbedrijf. In beide ruimten wordt dezelfde gas-, water- en electriciteitsvoorziening gebruikt. De twee bedrijven hebben een gezamenlijke in pandige kantine. De AbRS ^[32] is van oordeel dat de technische, functionele en organisatorische bindingen tussen beide bedrijfsruimten zodanig zijn, dat vanuit milieuhygiënisch oogpunt moet worden gesproken van één inrichting in de zin van art. 1.1 lid 4 Wm. Dat daarin door twee verschillende privaatrechtelijke rechtspersonen activiteiten worden verricht, leidt in dit geval niet tot een ander oordeel. De milieuhygiënische bindingen zijn van doorslaggevende betekenis en niet de eigendomsverhoudingen tussen beide bedrijven.

3.4 Art. 1.1 lid 4 Wm ('in elkaars onmiddellijke nabijheid gelegen')

Uit de jurisprudentie vallen evenmin vaste regels af te leiden voor de toepassing van het criterium 'in elkaars onmiddellijke nabijheid gelegen' in art. 1.1 lid 4 Wm. Of sprake is van één inrichting hangt mede af van de sterkte van de bindingen tussen de verschillende bedrijfsonderdelen. Een afstand van enkele honderden meters hoeft geen beletsel te vormen om van één inrichting te kunnen spreken. De uiterste afstand lijkt te liggen tussen 450 m en 1000 m. ^[33]

Voorbeeld

Eén inrichting. B en W hebben een vergunning verleend voor een houthandel. De AbRS ^[34] krijgt de vraag voorgelegd of de houthandel een zelfstandige inrichting vormt dan wel deel uitmaakt van een inrichting waartoe ook een op 450 m afstand gelegen aannemersbedrijf behoort. De AbRS overweegt dat het niet noodzakelijk is dat tussen beide bedrijven zowel technische, functionele als organisatorische bindingen bestaan. Beide bedrijven hebben dezelfde directeur. Het aannemersbedrijf maakt gebruik van een mobiele kraan op het terrein van de houthandel en parkeert op dat terrein verder zijn transportvoertuigen. Daar bevindt zich ook een installatie waarmee de kraan en de voertuigen van olie worden voorzien. Het personeel van het aannemersbedrijf maakt gebruik van de kantine van de houthandel. Een aanzienlijk deel van de materialen van de houthandel wordt door het aannemersbedrijf geleverd. Gelet op deze omstandigheden, bezien in hun onderlinge samenhang, is de AbRS van oordeel dat tussen de houthandel en het aannemersbedrijf - ondanks een ruimtelijke scheiding van ongeveer 450 m - zodanige bindingen bestaan dat deze bedrijven als één inrichting moeten worden aangemerkt.

3.5 Verkeer en vervoer

De jurisprudentie die in deze paragraaf aan de orde komt, heeft te maken met verkeer en vervoer. In paragraaf 4 zullen wij aangeven wat wij als de gemeenschappelijke noemer van deze jurisprudentie zien.

- Openbare verkeersfunctie

Een terrein met een openbare verkeersfunctie kan geen zelfstandige inrichting zijn; evenmin kan het van een inrichting deel uitmaken. Dit geldt bijvoorbeeld voor rolbanen en start- en landingsbanen van een luchthaven ^[35], voor doorgaande spoorlijnen van een spoorwegstation ^[36] en een openbaar busstation. In het laatste geval overwoog de rechter dat geen sprake is van een inrichting waarin motoren worden gebezigd in de zin van het lvb omdat de bussen slechts tijdelijk in de inrichting aanwezig zijn. ^[37]

Ditzelfde criterium wordt ook in andere gevallen wel eens gehanteerd. ^[38]

Gebouwen en terreinen van een luchthaven ^[39] of een spoorwegstation ^[40], die geen openbare verkeersfunctie vervullen, vormen wel een inrichting. Dit geldt ook voor een militair helikopterplatform ^[41]

^[42]

een terrein voor het stallen van bussen van een touringcarbedrijf [42] en een ondergrondse busterminal. [43]

Voorbeelden

- *Luchthaven. B en W hebben een revisievergunning verleend voor een luchthaven. De vraag rijst of zij daarbij ook geluidhinder als gevolg van proefdraaien, vliegverkeer, opstijgen, landen en taxiën van vliegtuigen hadden moeten meenemen. De AbRS [44] vindt van niet. Het luchtvaartterrein is opengesteld voor het openbare burgerlijke luchtvaartverkeer en is daartoe op grond van de Luchtvaartwet aangewezen. Ingevolge die wet moet het openbare burgerlijke luchtvaartverkeer tot het luchtvaartterrein worden toegelaten. De daarop aanwezige rolbanen en start- en landingsbanen maken in verband met de openbare verkeersfunctie die zij vervullen, geen deel uit van de inrichting, evenmin als de activiteiten die op deze banen plaatsvinden, zoals het opstijgen, landen en taxiën van vliegtuigen. De geluidbelasting van vliegverkeer, waaronder opstijgen en landen, is afzonderlijk geregeld in de luchtverkeerswetgeving.*
- *Spoorwegstation. B en W hebben geweigerd bestuursdwang toe te passen met betrekking tot een spoorwegemplacement waarvoor geen Wm-vergunning is verleend. De AbRS [45] stelt vast dat slechts voor onderdelen van de inrichting vergunning is verleend. De vergunning is derhalve niet toereikend. Met betrekking tot één spoor doet zich de vraag voor of dit deel uitmaakt van de inrichting. Het spoor wordt door aankomende en vertrekkende treinen gebruikt als doorgaand spoor. Het doet tevens dienst als rangeerspoor. Blijkens de toelichting op het Ivb vallen doorgaande sporen niet onder de vergunningplicht ingevolge de Wm maar is daarop het Besluit geluidhinder spoorwegen van toepassing. In dit geval maakt het spoor volgens de AbRS echter deel uit van de inrichting omdat het niet alleen als doorgaand spoor wordt gebruikt maar tevens dienst doet als rangeerspoor.*
- *Autobusstation. Een autobusstation is naar het oordeel van de AbRS [46] geen inrichting als bedoeld in het toenmalige Hinderbesluit, waarin verbrandingsmotoren worden gebezigd met een gezamenlijk vermogen groter dan 0,18 kW. Het busstation vormt onderdeel van de openbare weg. Het bestaat uit een terrein met een aantal perrons waar de bussen komen aanrijden, een korte tijd blijven staan en vervolgens weer vertrekken. De omstandigheid dat in het busstation regelmatig bussen zijn opgesteld, die zijn uitgerust met verbrandingsmotoren met een gezamenlijk vermogen van meer dan 0,18 kW, maakt dit station niet tot een inrichting, aangezien de bussen telkens slechts gedurende korte tijd aanwezig zijn.*

- Voertuigen en parkeerplaatsen

De aanwezigheid op een bepaalde plaats van voertuigen met motoren met een gezamenlijk vermogen boven de in het Ivb gestelde ondergrens, kan tot gevolg hebben dat deze plaats als een inrichting wordt aangemerkt. Uit de jurisprudentie kunnen een betaalde parkeergelegenheid [47], een circuit voor autoraces [48] en een laad- en losplaats [49] als voorbeelden worden genoemd.

Parkeerplaatsen bij horeca-gelegenheden [50], supermarkten, tuincentra en andere bedrijven [51], die uitsluitend voor bezoekers van de inrichting zijn bestemd, kunnen tot de inrichting behoren indien zij in de onmiddellijke omgeving van de inrichting zijn gelegen. Activiteiten op de openbare weg, zoals parkeren en laden en lossen, worden niet tot de inrichting gerekend. Door deze activiteiten veroorzaakte gevolgen voor het milieu kunnen soms als indirecte gevolgen worden aangemerkt. [52]

Voorbeeld

B en W hebben op grond van de Wet op de ruimtelijke ordening en de Woningwet vergunning verleend voor het plaatsen van afwerkplekken, een verzorgingsunit en additionele voorzieningen ten behoeve van

een tippelzone. De vraag is of ook een vergunning op grond van de Wm is vereist. De rechtbank Groningen ^[53] oordeelt dat geen sprake is van een inrichting. Hoewel bezoekers veelal gebruik maken van auto's, maken de auto's als zodanig geen deel uit van de inrichting. Bovendien is het voor de bedrijfsuitoefening geen vereiste om met de auto te komen. Bezoekers kunnen ook lopend of per fiets komen. De rechtbank wijst er in dit verband (ten onrechte ^[54]) op dat parkeerterreinen bij supermarkten, tuincentra, discotheken enz. op grond van de Wm ook niet vergunningplichtig zijn.

3.6 Art. 8.40 Wm-AMvB's

In de art. 8.40 Wm-AMvB's wordt in art. 1 telkens de specifieke categorie van inrichtingen omschreven, waarop de AMvB van toepassing is. Alvorens de vraag kan worden beantwoord of een activiteit onder een art. 8.40 Wm-AMvB valt, moet eerst worden vastgesteld of zij aan de algemene criteria voldoet, die zijn gesteld in art. 1.1 lid 1 Wm ^[55], en of zij tezamen met andere activiteiten overeenkomstig art. 1.1 lid 4 Wm één inrichting vormt. ^[56] Vervolgens moet worden getoetst of de inrichting voldoet aan de specifieke categorie-omschrijving in de desbetreffende art. 8.40 Wm-AMvB. De inrichting moet dan 'uitsluitend of in hoofdzaak' zijn bestemd voor het uitoefenen van de activiteiten die in deze omschrijving zijn aangegeven. Bovendien mag zich geen van de bijzondere omstandigheden voordoen, die limitatief zijn aangegeven in art. 1 van elke AMvB.

Over het begrip 'uitsluitend of in hoofdzaak bestemd' bestaat enige jurisprudentie. Indien in een inrichting verschillende activiteiten worden uitgeoefend, moet sprake zijn van een duidelijke hoofdactiviteit, die onder de categorie-omschrijving van een art. 8.40 Wm-AMvB valt. Indien activiteiten worden uitgeoefend waarop verschillende art. 8.40 Wm-AMvB's van toepassing kunnen zijn, moet worden bepaald of sprake is van een hoofdactiviteit waarop een van de AMvB's van toepassing is. In de jurisprudentie worden verschillende criteria voor het begrip hoofdactiviteit gehanteerd: de nadelige gevolgen voor het milieu, die de activiteiten veroorzaken ^[57]; de oppervlakte die de activiteiten in beslag nemen ^[58]; de omzet van de activiteiten; de relatieve omvang van de activiteiten en de mate waarin zij plaatsvinden. ^[59] Soms wordt geen enkel criterium genoemd. ^[60]

De feitelijke omstandigheden zijn beslissend ^[61], een vergunning niet. ^[62] Soms komt in de jurisprudentie ook de vraag aan de orde of is voldaan aan een bijzondere omstandigheid als aangegeven in art. 1 van een 8.40 Wm-AMvB. ^[63]

Voorbeeld

Vergunning is verleend voor een ambachtelijke bierbrouwerij annex proeflokaal. De vraag is of dit besluit valt onder de werking van het Besluit horecabedrijven milieubeheer. Dit besluit is van toepassing op inrichtingen waarin, kort gezegd, uitsluitend of in hoofdzaak horeca-activiteiten plaatsvinden. Bij de beantwoording van de vraag of aan dit criterium is voldaan, moeten uitsluitend de activiteiten in aanmerking worden genomen die gevolgen kunnen hebben voor het milieu buiten de inrichting, in dit geval het tegen vergoeding schenken van dranken en het op ambachtelijke wijze brouwen van bier. Het proeflokaal is één dag per week voor het publiek opengesteld en vier à vijf dagen per week op afspraak. Het brouwen van bier neemt anderhalve dag per week in beslag. Gemiddeld wordt dan 375 l bier gebrouwen. Dit bier wordt vrijwel uitsluitend binnen de inrichting geconsumeerd. Levering aan derden vindt nauwelijks plaats. Onder deze omstandigheden heeft het brouwen van bier binnen de inrichting een zodanig kleinschalig karakter dat de inrichting in hoofdzaak is bestemd voor het tegen vergoeding schenken van dranken. De inrichting valt daarom volgens de AbRS ^[64] onder het Besluit horecabedrijven milieubeheer.

4. Commentaar

In paragraaf 4.1 maken wij enkele opmerkingen naar aanleiding van de jurisprudentie over het begrip inrichting. In paragraaf 4.2 gaan wij in op de functie van dit begrip inrichting bij de toepassing van de Wm.

4.1 Opmerkingen naar aanleiding van de jurisprudentie over het begrip inrichting

- Meerwaarde van art. 1.1 leden 1 en 4 Wm

Het opnemen van een omschrijving van het begrip inrichting in art. 1.1 lid 1 Wm heeft naar onze mening ten opzichte van de eerdere jurisprudentie over het begrip inrichting in de zin van de Hw, waarin een begripsomschrijving ontbrak, niet de meerwaarde opgeleverd die de wetgever (althans de Tweede Kamer) daarmee heeft beoogd. Nog steeds moet een van-geval-tot-geval-benadering worden gevolgd, ongeacht het criterium waar het om gaat. Hetzelfde geldt voor art. 1.1 lid 4 Wm. [65] De praktijk is zo rijk geschakeerd dat wij ons niet kunnen voorstellen dat een begripsomschrijving wèl de gewenste duidelijkheid brengt. Aan de huidige omschrijving kleven in vergelijking met de eerdere jurisprudentie onbedoeld ook enige bezwaren, die wij hierna zullen bespreken. Dit leidt ons naar de volgende, wellicht wat te ongenueanceerde, stelling: een regeling moet globaler zijn naarmate de praktijk waarop zij betrekking heeft, rijker is geschakeerd.

- Koppeling van begrip inrichting aan nadelige milieugevolgen

In de jurisprudentie over het begrip inrichting in de Hw werd als uitgangspunt gehanteerd: Vrijwel elke door de mens ondernomen bedrijvigheid, welke binnen een zekere begrenzing pleegt te worden verricht en daarbuiten gevaar, schade of hinder van ernstige aard kan veroorzaken, levert voldoende grond op om te spreken van een inrichting in de zin van de Hw. [66] In art. 1.1 lid 1 Wm is het criterium ingeperkt: de bedrijvigheid moet bedrijfsmatig worden verricht of een bedrijfsmatige omvang hebben. Hiermee wordt de functie van het begrip inrichting naar onze mening miskend. Dit begrip moet met het oog op de toepassing van de Wm activiteiten selecteren op grond van een milieuhygiënisch criterium. [67] Deze functie wordt in de jurisprudentie over het begrip inrichting in de Hw terecht benadrukt. [68] Terecht, omdat de bescherming van het milieu het doel van de wet is. In de huidige jurisprudentie wordt naar het economische karakter van de activiteit gekeken, met name of daarmee inkomsten worden verworven of, gelet op de omvang, verworven zouden kunnen worden (zie paragraaf 3.1).

Het criterium 'bedrijfsmatig of in een bedrijfsmatige omvang' geeft ons inziens vooral aanleiding tot ongewenste uitkomsten wanneer een activiteit die onder een categorie-omschrijving in het lvb valt, toch niet als een inrichting wordt aangemerkt omdat zij niet aan dit criterium voldoet. Wij verwijzen naar het voorbeeld in paragraaf 2. Of de activiteit bedrijfsmatig of in een bedrijfsmatige omvang wordt verricht of niet, is voor aard en omvang van de mogelijke nadelige gevolgen voor het milieu die de activiteit kan veroorzaken niet relevant.

- Organisatorische bindingen vaker honoreren

In art. 1.1 lid 4 Wm wordt het begrip inrichting beperkt tot installaties die tot eenzelfde onderneming of instelling behoren. Het is de vraag of dit een juiste vertaling is van de eerdere jurisprudentie, die overigens na de totstandkoming van art. 1.1 lid 4 Wm gewoon is voortgezet. [69] Blijkens deze jurisprudentie zijn niet de juridische maar de feitelijke omstandigheden bepalend voor de vraag of sprake is van één inrichting. Daarbij moet niet alleen worden gekeken naar de organisatorische bindingen tussen de onderdelen van een inrichting maar ook naar de technische en functionele.

Verschillende activiteiten kunnen ook één inrichting vormen zonder dat zij tot eenzelfde onderneming of instelling behoren. De andere bindingen moeten dan wel uitgesproken aanwezig zijn.

Wij hebben ons afgevraagd waarom 'organisatorische bindingen' van oudsher door de rechter en later ook door de wetgever als criterium worden gebruikt bij de beantwoording van de vraag of activiteiten tezamen één inrichting vormen. Misschien dat het antwoord op deze vraag aanwijzingen kan opleveren voor de betekenis die aan organisatorische bindingen bij de interpretatie van het begrip inrichting moet worden toegekend. Waarschijnlijk heeft bij hen de gedachte meegespeeld dat de aanvrager, onderscheidenlijk houder, van de vergunning ^[70] over de gehele inrichting bij voorkeur enige zeggenschap moet hebben en zorg kan dragen voor de naleving van de aan de vergunning verbonden voorschriften. Daar staat tegenover dat de vergunning zaaks- en niet persoonsgebonden is. Daarom is het anders dan om praktische redenen volstrekt niet relevant wie de aanvrager van de vergunning is. De aanvrager moet zijn naam en adres alleen maar op de aanvraag vermelden om als contactpersoon 'namens de inrichting' te kunnen optreden, de benodigde gegevens te verstrekken en de vergunning voor de inrichting in ontvangst te nemen. Wij kennen geen voorbeelden uit de jurisprudentie waaruit blijkt dat een inrichting als gevolg van organisatorische veranderingen wegens het ontbreken van voldoende bindingen in verschillende inrichtingen uiteenvalt.

Wij concluderen dat het, zoals ook in de jurisprudentie benadrukt is, kennelijk gaat om de feitelijke situatie dat verschillende activiteiten zich als een milieuhygiënische eenheid naar buiten manifesteren en daarom voor de toepassing van de Wm ook als eenheid behandeld moeten worden. Wat betreft de naleving en handhaving van de voorschriften gaat het eveneens om het feitelijke criterium dat degene die wordt aangesproken, het in zijn macht heeft om ervoor te zorgen dat de noodzakelijke maatregelen worden getroffen. ^[71] Vaak moet deze persoon ten minste enige juridische zeggenschap over de inrichting hebben.

Bij de invulling van het begrip inrichting doet zich de vergelijkbare situatie voor dat in het algemeen organisatorische bindingen zijn vereist, een juridisch criterium, maar dat bij afwezigheid daarvan in verband met het bestaan van sterke andere bindingen toch sprake kan zijn van een zodanige samenhang van de activiteiten, een feitelijk criterium, dat zij toch één inrichting zijn. Zouden altijd organisatorische bindingen worden vereist, dan zou dit betrokkenen gelegenheid geven om een inrichting te splitsen in onderdelen die bij de toepassing van de Wm afzonderlijk worden behandeld. Hierdoor kunnen onderdelen van de inrichting onder de vergunningplicht uitkomen of zelfs buiten de Wm komen te vallen. Dit is in strijd met de bedoeling van de Wm dat de milieugevolgen die worden veroorzaakt door activiteiten die als samenhangend geheel een milieuhygiënische eenheid, oftewel inrichting, vormen, integraal worden beoordeeld. Wij hebben in de jurisprudentie of de wetsgeschiedenis geen aanwijzingen gevonden dat steeds maar één persoon tegelijkertijd verantwoordelijk kan zijn voor de inrichting of een onderdeel daarvan. ^[72] Het bevoegd gezag kan elke persoon die feitelijk in staat is om zorg te dragen voor naleving van de voorschriften, daarop aanspreken. Dit kunnen voor de gehele inrichting of een onderdeel daarvan tegelijkertijd verschillende personen zijn. De privaatrechtelijke verhouding tussen deze personen is bij de invulling van het begrip inrichting niet relevant.

In het voorgaande ging het vooral om de 'negatieve vraag' of organisatorische bindingen in alle gevallen vereist zijn om van één inrichting te mogen spreken. Wij willen vervolgens ingaan op de 'positieve vraag' of organisatorische bindingen een voldoende argument kunnen zijn om verschillende activiteiten als één inrichting aan te merken indien andere bindingen niet of nauwelijks aanwezig zijn. Wij tekenen hierbij aan dat wij ervan uitgaan dat aan andere vereisten, met name het nabijheidsvereiste, is voldaan. Wij zien geen reden om het tot stand brengen van organisatorische bindingen niet te honoreren. ^[73] De huidige wettekst staat hieraan ook niet in de weg (niet alle bindingen behoeven aanwezig te zijn).

Organisatorische bindingen kunnen tot stand worden gebracht doordat een of meer personen die met betrekking tot bepaalde activiteiten een eigen verantwoordelijkheid voor de naleving van de vergunningvoorschriften dragen, een overeenkomst sluiten met een of meer personen van wie zij de verantwoordelijkheid erkennen om voor de gehele inrichting hiervoor zorg te dragen, met dien verstande dat dit niet betekent dat zij ook worden belast met de feitelijke naleving van de voorschriften. Deze overeenkomst kan tot andere onderwerpen worden uitgebreid, zoals het aanvragen van een (deel)vergunning.

Als voorbeeld bespreken wij een winkelcentrum. De daarin gevestigde bedrijven worden op dit moment nog als verschillende inrichtingen aangemerkt. Indien de beheerder van het winkelcentrum op alle winkels voldoende invloed zou kunnen uitoefenen om naleving van vergunningvoorschriften te kunnen verzekeren, is het in het belang van de bescherming van het milieu om het gehele winkelcentrum als één inrichting aan te merken. De nadelige milieugevolgen die het winkelcentrum kan veroorzaken, kunnen dan aan een integrale beoordeling worden onderworpen. De buiten het winkelcentrum optredende gevolgen behoeven bovendien niet meer aan afzonderlijke inrichtingen binnen het winkelcentrum te worden toegerekend en in voorschriften voor die inrichtingen te worden vertaald. Voor het winkelcentrum kan namelijk één totaalvergunning worden verleend, die betrekking heeft op alle activiteiten die daarin plaatsvinden. Dit heeft ook voordelen voor de handhaving van de vergunningvoorschriften. Het bevoegd gezag kan bij schending van voorschriften, bijvoorbeeld in geval van parkeeroverlast, altijd de beheerder van het winkelcentrum als vergunninghouder op de naleving van de voorschriften aanspreken en behoeft niet meer een keuze te maken tussen de vergunninghouders voor onderdelen van het winkelcentrum. Zo kan parkeeroverlast dan beter worden bestreden. Deze is vaak niet aan één vergunninghouder toe te rekenen. Het blijft echter mogelijk dat het bevoegd gezag naast of in plaats van de beheerder van het winkelcentrum de verantwoordelijke(n) voor een onderdeel van de inrichting aanspreekt. Ook het probleem van cumulatie van milieugevolgen kan beter worden bestreden indien het winkelcentrum één inrichting vormt. Te denken valt aan rondzwervend afval, achtergelaten winkelwagentjes, geluidhinder en parkeeroverlast. Waarschijnlijk kan met minder en globalere vergunningvoorschriften worden volstaan, die onderling beter zijn afgestemd. Het bevoegd gezag is voorts minder tijd kwijt aan vergunningverlening en heeft wellicht meer tijd voor handhaving van de vergunningvoorschriften. De lasten voor de afzonderlijke bedrijven nemen sterk af. De meeste bedrijven zullen alleen nog te maken hebben met een standaardovereenkomst met de beheerder van het winkelcentrum, waarin naar de toepasselijke vergunningvoorschriften wordt verwezen. Tegenover deze voordelen van een totaalvergunning staat het nadeel dat bedrijven in het winkelcentrum niet meer afzonderlijk onder een art. 8.40 Wm-AMvB kunnen vallen (tenzij deze AMvB's mede op art. 8.44 Wm worden gebaseerd). Vrijwilligheid staat voor ons bij het aangaan van organisatorische bindingen voorop.

Ongetwijfeld zitten aan de door ons bepleite constructie nog wat haken en ogen, maar wij willen de gedachte die eerder ook door andere auteurs ^[74] naar voren is gebracht, niet meteen door de feiten laten bederven. ^[75] Zo moet nog blijken dat in de praktijk voldoende bereidheid bestaat om organisatorische bindingen aan te gaan om van verschillende inrichtingen één inrichting te maken. Dit brengt ons op een ander punt, dat enigszins buiten de orde van ons artikel valt. Het is van belang dat het bevoegd gezag goed op de hoogte is van de feitelijke macht en zeggenschap binnen de inrichting. Daarom willen wij bepleiten dat in de Wm of de art. 8.1 Wm-vergunning of art. 8.40 Wm-AMvB wordt vereist dat organisatorische veranderingen worden gemeld aan het bevoegd gezag. Afgaande op de jurisprudentie ^[76] is dit op grond van art. 8.19 Wm nu al verplicht. Daarnaast moet de vergunning (op hoofdlijnen) meer ruimte gaan bieden om veranderingen door te voeren via een art. 8.19 Wm-melding of

een deelrevisievergunning. ^[77]

Ten slotte willen wij in dit verband nog wijzen op de recente literatuur over de normadressaat in het milieurecht. ^[78] Het zou te ver voeren om in het bestek van dit artikel uitvoeriger op dit onderwerp in te gaan.

- Beperking van het aantal criteria

Het aantal criteria bij de toepassing van het begrip inrichting dient zo beperkt mogelijk te worden gehouden. In de jurisprudentie die is besproken in de paragrafen 3.2 en 3.5, gebruikt de rechter naar onze mening te veel verschillende criteria, die bovendien niet in helderheid uitblinken. Verder valt ons op dat hij te sterk de nadruk legt op een letterlijke interpretatie van de categorie-omschrijvingen in het lvb, zoals bijvoorbeeld 'opslaan van afvalstoffen' of 'bezigen van verbrandingsmotoren'. Wij vinden het daarom onjuist dat een permanent aanwezige conmatic waarin tijdelijk huishoudelijke afvalstoffen worden bewaard, bestemd om te worden afgevoerd, niet als een inrichting wordt aangemerkt, ook al worden de afvalstoffen inderdaad niet opgeslagen in de strikte betekenis van het woord. Ook al zijn dezelfde afvalstoffen niet langdurig in de conmatic aanwezig, in de conmatic zijn wel langdurig verschillende afvalstoffen aanwezig en dat is bepalend voor het optreden van nadelige gevolgen voor het milieu.

Wij denken dat een aantal criteria onder de noemer kan worden gebracht dat degene die de inrichting drijft, het in zijn macht moet hebben zorg te dragen voor de naleving van de voorschriften die voor de inrichting gelden. ^[79] Indien activiteiten zich afspelen op landingsbanen, doorgaande spoorlijnen, openbare autobusstations, openbare parkeergelegenheden of openbare wegen wordt niet aan dit criterium voldaan. Degene die de inrichting drijft, is voor de naleving van voorschriften met betrekking tot deze activiteiten afhankelijk van de vrijwillige medewerking van derden. ^[80] Het heeft geen zin om een voorschrift te stellen wanneer op voorhand al duidelijk is dat naleving ervan niet kan worden verzekerd. Een dergelijk voorschrift biedt milieu en derden geen enkele bescherming aangezien het niet daadwerkelijk kan worden gehandhaafd. Het is dus niet nodig ter bescherming van het milieu, zoals in art. 8.11 lid 3 Wm wordt vereist. Uit de jurisprudentie over indirecte gevolgen kan hetzelfde criterium 'in zijn macht' worden afgeleid. Deze kunnen in de vergunning alleen worden geregeld indien degene die de inrichting drijft, in staat is daaraan te voldoen, en niet indien dit bij voorbaat ondenkbaar is.

4.2 De functie van het begrip inrichting in de Wm

Wanneer een samenhangend geheel van activiteiten verschillende, zwaarwegende, nadelige gevolgen voor het milieu en derden kan veroorzaken, is het wenselijk dat het bevoegde gezag de toelaatbaarheid van die activiteiten in hun onderlinge samenhang integraal kan beoordelen en dat derden, met inbegrip van milieu- en natuurbeschermingsorganisaties, gelegenheid tot inspraak en beroep hebben voordat de activiteiten mogen worden uitgevoerd. Met het oog daarop heeft de wetgever in de Wm voor deze milieuhygiënische eenheid of inrichting het vereiste van vergunning gesteld en in de Wm/Awb een procedure voor de verlening ervan voorgeschreven.

Een reden om activiteiten buiten de vergunningplicht te houden bestaat wanneer de procedure van vergunningverlening tot een nodeloze belasting van burgers en het bestuursapparaat zou leiden, die niet wordt gerechtvaardigd door de belangen van de bescherming van het milieu en van derden. In plaats van het vereiste van vergunning kunnen dan rechtstreeks werkende algemene regels worden gesteld, aangenomen dat de activiteiten onder de Wm moeten blijven vallen. Dit gebeurt vooral wanneer voor categorieën van standaardinrichtingen of -activiteiten standaardvoorschriften kunnen worden gesteld, waarmee eventuele nadelige gevolgen voor het milieu voldoende kunnen worden tegengegaan.

De criteria voor de invulling van het begrip inrichting houden verband met de functie van het begrip, met name de plaatsgebondenheid van de activiteiten en de aanwezigheid van voldoende technische, organisatorische en functionele bindingen tussen de verschillende activiteiten, die maken dat verschillende activiteiten voor de toepassing van hfdst. 8 Wm als een eenheid dienen te worden behandeld. Het onderwerp van de vergunning moet zo nauwkeurig en duidelijk mogelijk worden aangegeven. De vergunningprocedure moet worden gerechtvaardigd door het resultaat dat ermee kan worden bereikt. Voor kortdurende activiteiten is de procedure te lang en te zwaar, dus niet geschikt. Daarom is het criterium tijdsduur gesteld.

Zoals bekend zijn nog lang niet alle activiteiten die nadelige gevolgen voor het milieu kunnen veroorzaken, en evenmin alle nadelige gevolgen voor het milieu in hfdst. 8 Wm geïntegreerd. De Wm-vergunning kan dan ook nog niet als een echte integrale milieuvergunning worden beschouwd. ^[81] Evenmin voorzien de art. 8.40 Wm-AMvB's op dit moment reeds in een integrale regeling.

Wij geven twee voorbeelden. Voor een activiteit die nadelige gevolgen voor de kwaliteit van het oppervlaktewater kan veroorzaken, is een vergunning op grond van de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo) vereist. Ook kunnen op grond van deze wet bij AMvB gestelde algemene regels gelden. Daarnaast kan voor de activiteit een art. 8.1 Wm-vergunning zijn vereist of een art. 8.40 Wm-AMvB gelden, namelijk in gevallen waarin van een inrichting sprake is.

Voor activiteiten die de kwaliteit van de bodem kunnen bedreigen, geldt een gelijk verhaal. Hierop kunnen bij AMvB gestelde algemene regels op grond van art. 6-12 van de Wet bodembescherming (Wbb) van toepassing zijn. Ook voor deze activiteiten geldt dat de algemene regels niet inrichtinggebonden zijn. Hfdst. 8 Wm en het begrip inrichting vormen een integratiekader voor de beoordeling van activiteiten die nadelige gevolgen voor het milieu kunnen veroorzaken. Tegelijkertijd staan zij echter een verdergaande integratie van activiteiten, voor zover deze niet als een inrichting kunnen worden aangemerkt, in de weg. Hierop is hfdst. 8 Wm niet van toepassing.

Een verdergaande integratie is mogelijk door naast inrichtingen ook andere, afzonderlijke activiteiten onder hfdst. 8 Wm te brengen. ^[82] Hierbij moet zo veel mogelijk worden voorkomen dat activiteiten die wel als een inrichting kunnen worden aangemerkt, en andere activiteiten waarop hfdst. 8 Wm van toepassing is, op verschillende wijze worden behandeld, bijvoorbeeld door hieraan verschillende procedures te koppelen, omdat de situatie in de praktijk dan al snel te ingewikkeld wordt. ^[83]

On ne fait pas d'omelette sans casser des oeufs. ^[84] Wij zijn voorstander van een aantal wijzigingen van de Wm.

In de eerste plaats stellen wij, gelet op de nadelen van deze bepalingen en het ontbreken van meerwaarde, voor om de omschrijving van het begrip inrichting in art. 1.1 lid 1 Wm alsmede art. 1.1 lid 4 Wm te schrappen.

In de tweede plaats stellen wij voor om (op termijn) naast inrichtingen ook andere, afzonderlijke, activiteiten binnen de reikwijdte van hfdst. 8 Wm te brengen, die eveneens in het lvb kunnen worden aangewezen.

Het begrip inrichting staat in hfdst. 8 Wm, ondanks de vele verdiensten die wij zeker op hun juiste waarde kunnen schatten, naar onze mening op dit moment een verdere integratie in de Wm van milieuregelgeving in de weg.

Voetnoten

^[81]

Drs. H.E. Woldendorp is medewerker bij het Instituut voor Staats- en Bestuursrecht van de Universiteit van Utrecht alsmede bij de

[1]

P.C. Cup, Het begrip inrichting; een rechtsonzeker begrip? (M en R 1986/6, p. 174-180); T.E.P.A. Lam, De Wm-inrichting; met een definitie verder van huis? (Gst. 1998, 70).

[2]

P.C. Cup, Het begrip inrichting; een rechtsonzeker begrip? (M en R 1986/6, p. 174-180); T.E.P.A. Lam, De Wm-inrichting; met een definitie verder van huis? (Gst. 1998, 70). Enkele bijzondere aspecten van het begrip inrichting kwamen aan de orde in de volgende artikelen: H.J.M. Besselink, H.Æ Uniken Venema, M. Verbree: Een complexvergunning voor zelfstandige bedrijven (M en R 1996/2, p. 39-43); M.P. Jongma: Indirecte gevolgen van inrichtingen; nieuwe jurisprudentie rondom de verkeersaantrekkende werking (M en R 1997/12, p. 271-278).

[3]

H.E. Woldendorp en P.C.M. Heinen, Agrarische activiteiten en de Wet milieubeheer: het begrip 'inrichting', de integrale milieuvergunning, bestaande vergunningrechten (Agr.r. 1998, p. 633-656).

[4]

AbRS 31-7-1998, nr. E03.97.0418 (BR 1998, p. 957; JM 1998/122, met noot J. Zigenhorn). In dezelfde zin: Vz. AbRS 5-3-1997, nr. F03.97.0085 (KG 1997, nr. 184; ABKort 1997, nr. 323); Vz. AbRS 17-3-1997, nr. F03.97.0079 (ABKort 1997, nr. 323).

[5]

AbRS 27-12-1994, nr. G05.93.2840 (ABKort 1995, nr. 35; Milieurechtspraak 1995/4, nr. 11) (toepassen van zeefzand en asfaltgranulaat om polderterrein op te hogen; een bedrijvigheid die eenmalig is en in een kort tijdsbestek afgerond kan worden: geen inrichting); AbRS 27-2-1995, nr. G05.93.2913 (Gst. 1995, 7008, nr. 10, met noot R. Uylenburg; Milieurechtspraak 1995/4, nr. 7; Nieuwsbrief 1995-15). Zie ook Hof Leeuwarden 2-5-1997, nr. BK 359/96 (M en R 1998/4, nr. 35) (kampeerterrein valt onder geen enkele in het lvb genoemde categorie); AbRS 25-6-1998, nr. E03.96.1113 (houden van dieren en zagen van hout voor eigen gebruik gedurende enkele uren per week; activiteiten niet bedrijfsmatig noch in een bedrijfsmatige omvang; wel overlast).

[6]

Richtlijn van 24-9-1996, nr. 96/61/EG, PbEG L 257 van 10 oktober 1996. Zie uitvoeriger over deze richtlijn: J.H.G. van den Broek, IPPC in werking getreden: Europa op weg naar een integrale milieuvergunning (M en R 1997/1, p. 7-15).

[7]

HR 25-6-1996 (M en R 1996/11, nr. 122, met noot A. de Lange) (herstellen van auto's; geen inrichting); AbRS 12-12-1996, nr. E03.96.0474 (JG 1997/2, 97.0025) (werkplaats voor houtbewerking; bedrijfsmatige omvang, gelet op oppervlakte en gezamenlijke vermogens elektromotoren); AbRS 27-6-1997, nr. E03.96.0713 (JG 97.0174; Gst. 1998, 7074, nr. 7) (repareren en vervaardigen van houten pallets; bedrijfsmatig); AbRS 21-10-1997, nr. F03.97.0399 (JM 1998/23) (terrein waarop zich een hoeveelheid van 250 m3 gevaarlijke stoffen bevindt; geen bedrijfsmatige exploitatie; geen inrichting); Vz. AbRS 5-12-1997, nrs. F03.97.0477 en F03.97.0659 (JM 1998/32, met noot K. Schuiling) (skatepark; uitgiftepunt voor kleine versnaperingen; niet bedrijfsmatig; niet expliciet aan het criterium getoetst).

[8]

Voor een overzicht van de jurisprudentie met voorbeelden verwijzen wij naar ons artikel in Agr.r. 1998, p. 637-639.

[9]

In AbRS 25-6-1998, nr. E03.96.1113, wordt gesproken van: een op winst gerichte bedrijfsmatige exploitatie of bedrijfsmatige commerciële activiteiten.

[10]

AbRS 2-12-1996, nr. E03.96.0278 (Gst. 1997, 7052, nr. 11, met noot H.J.A.M. van Geest).

[11]

AbRS 29-1-1998, nr. F03.97.1071 (ABKort 1998, nr. 195; JM 1998/61, met noot J. Zigenhorn; Nieuwsbrief 1998, K4; KG 1998, nr. 141).

[12]

KB 19-3-1980, nr. 43 (onttichelen en hercultiveren van grond op begrensd terrein gedurende enkele jaren; met bulldozers); AgRS 15-10-1993, nr. G05.90.1325 (BR 1994, p. 52) (storten van verontreinigde baggerspecie; vaste locatie; inrichting); Vz. AbRS 31-3-1994, nrs. G05.3060.P90 en B05.93.1641 (ABKort 1995, nr. 170) (egaliseren van terrein met puin; inrichting); AbRS

3-4-1995, nrs. G05.93.3127 en G05.93.3130 (M en R 1996/9, nr. 92; Milieurechtspraak 1995/10, nr. 31) (aanleggen van een weg, waarin asbest bevattend puingranulaat is verwerkt); AbRS 22-11-1995, nr. E03.94.0382 (M en R 1996/5, nr. 52) (tijdelijk opslaan van afvalstoffen en verwerken van afvalstoffen door proefreiniging is een inrichting); AbRS 20-12-1995, nr. E03.94.1156 (AB 1996, nr. 139, met noot Chr. Backes) (storten van baggerspecie); AbRS 21-12-1995, nr. E03.94.1381 (BR 1996, p. 401) (storten van aanzienlijke hoeveelheid baggerspecie; continue bedrijvigheid in periode van 24 weken; locatie op bij vergunningaanvraag behorende kaart aangegeven; inrichting); AbRS 14-6-1996, nr. E03.94.1961 (BR 1996, p. 736; M en R 1996/12, nr. 130, met noot J. Verschuuren) (terugstorten van baggerspecie, afkomstig van onderhoudsbaggerwerken voor het op diepte houden van de vaargeul, in de Westerschelde); Vz. AbRS 28-10-1996, nr. F03.96.0788 (KG 1997, nr. 57) (ophoging van een weiland met slootmaaisel dat is vermengd met bermgras; geen milieuhygiënisch verantwoorde toepassing; afvalstoffen; grote hoeveelheid; inrichting; motivering waarom sprake is van inrichting ontbreekt); Vz. AbRS 6-6-1997, nr. F03.97.0013 (Nieuwsbrief 1997-83; JM 1997/61) (aanleggen van een funderingsvloer van zeefzand en asfaltgranulaat, vermengd met cement; afgraven en weer ophogen van een polder met een oppervlakte van 58ha teneinde de polder geschikt te maken voor gebruik als industrieterrein; geen kortstondige, eenmalige activiteit; inrichting); Vz. AbRS 18-6-1997, nr. F03.97.0314 (Nieuwsbrief 1997/3, 85) (verspreiden van baggerspecie; geen inrichting); AbRS 27-11-1997, nr. E03.96.0304 (JM 1998/47, met noot J. Zigenhorn; ABKort 1998, nr. 129) (verspreiden van baggerspecie; geen kortstondige activiteit; bedrijvigheid die binnen een zekere begrenzing pleegt te worden verricht; inrichting); AbRS 17-2-1998, nr. E03.96.0304 (ABKort 1998, nr. 129) (storten van baggerspecie).

[13]

AbRS 2-11-1994, nr. G05.93.3141 (automarkt) (BR 1995, p. 225).

[14]

AbRS 27-12-1994, nr. G05.93.2840 (ABKort 1995, nr. 35; Milieurechtspraak 1995/4, nr. 11) (toepassen van 1100 m3 zeefzand en 360 m3 asfaltgranulaat om polderterrein op te hogen); Vz. AbRS 3-10-1995 (KG 1996, 40) (ophogen van een weg met granulaat); AbRS 10-11-1995, nr. E03.94.1015 (op landbouwgrond opslaan, verspreiden en onderwerken van bermmaaisel). Zie voor voorbeelden van agrarische activiteiten ons artikel in Agr.r. 1998, p. 646-647.

[15]

In AbRS 21-12-1995, nr. E03.94.1381 (BR 1996, p. 401) werd het storten van baggerspecie als een inrichting aangemerkt, ook al zou deze activiteit net binnen 6 maanden kunnen worden afgerond.

[16]

(Voorbeelden) AgRS 15-6-1993, nr. B05.93.0093 (opslag van ongesorteerd sloopmateriaal; verharding van terrein met betonslib; sloopmateriaal afvalstof; betonslib geen afvalstof; inrichting); AbRS 18-8-1994, nr. G05.93.1391 (BR 1995, p. 55; M en R 1995/3, nr. 38) (toepassen van licht verontreinigde grond in geluidswal; milieuhygiënisch verantwoorde toepassing van afvalstoffen in een werk; geen inrichting omdat dergelijke inrichting onder uitzondering in het lvb valt); AbRS 12-9-1996 (Nieuwsbrief 1996-143) (puinbreekinstallatie om breek- en zeefzand uit puingranulaat te zeven en het granulaat te verwerken; zeefzand wel een afvalstof, breekzand geen afvalstof); Vz. AbRS 28-10-1996, nr. F03.96.0788 (KG 1997, nr. 57) (slootmaaisel vermengd met bermgras; afvalstoffen); AbRS 16-2-1998, nr. G05.93.2333 (JM 1998/65, met noot J. Zigenhorn) (mijnsteen is afvalstof; toepassing van mijnsteen in een kademuur; inrichting). Zie voor voorbeelden in de agrarische sfeer ons artikel in Agr.r. 1998, p. 646-647.

[17]

AgRS 21-2-1991, nr. G05.88.1086 (Nieuwsbrief 1991-17) (in gedeelte van de inrichting worden afvalstoffen gesorteerd; g.s. bevoegd gezag voor de gehele inrichting); Vz. AgRS 24-7-1992, nr. E05.91.1059 (rookgasontzwavelingsgips, afkomstig van elektriciteitscentrale, is geen afvalstof; daarom niet g.s. maar B en W bevoegd gezag); AbRS 22-6-1995, nr. E03.94.0901 (M en R 1996/6, nr. 68) (riet dat wordt verbrand, is een afvalstof omdat geen sprake is van een nuttige toepassing; het rietafval is deels afkomstig van buiten de inrichting; g.s. bevoegd gezag); Vz. AbRS 14-3-1996, nr. F03.95.0871 (KG 1996, nr. 185) (bedrijf dat huishoudelijke apparatuur en andere goederen inkoopt, zonodig repareert en weer verkoopt; geen bedrijf voor de recycling van afvalstoffen; B en W bevoegd gezag); AbRS 30-9-1996, nr. E03.95.1566 (Nietolith geen afvalstof; B en W bevoegd gezag).

[18]

AbRS 14-6-1996, nr. E03.94.1961 (M en R 1996/12, nr. 130, met noot van J. Verschuuren).

[19]

In veel gevallen ging het om het bewaren van afvalstoffen in containers: Rb. Amsterdam 10-2-1994, nr. KG 94/353G (KG 1994, nr. 83; M en R 1995/1, nr. 13, met noot G.H. Addink) (capaciteit van container onvoldoende; geen inrichting; containers vormen niet tezamen een inrichting); AbRS 13-10-1997, nr. E03.97.0407 (Milieurechtspraak 1997/20, nr. 63; ABKort 1997, nr. 721; JM 1997/66); Vz. AbRS 14-1-1998, nrs. E03.97.1181/P90 en F03.97.0672 (M en R 1998/4, nr. 52K; ABKort 1998, nr. 115; JM 1998/48, met noot J. Zigenhorn; KG 1998, nr. 125) (bouwwerkzaamheden geen inrichting); AbRS

29-1-1998, nr. H01.97.0336 (M en R 1997/5, nr. 54, met noot Van Geest) (het hebben van een aantal vaste, op een lijst en plattegrondtekening aangegeven, locaties ten behoeve van afvalcontainers op de openbare weg; geen inrichting) (Van Geest wijst er in zijn noot op dat in dit geval niet was voldaan aan het capaciteitsvereiste van 5 m3 dat in het lvb is gesteld). Zie ook: AbRS 1-8-1996, nr. G05.91.0363 (Milieurechtspraak 1996/13, nr. 42) (rangeeremplacement voor goederenwagons; geen sprake van opslaan van gevaarlijke stoffen omdat wagons met deze stoffen slechts gedurende enkele uren in de inrichting aanwezig zijn alvorens naar hun bestemming te worden vervoerd, ook al kan het zijn dat op een zeker moment gevaarlijke stoffen in hoeveelheden aanwezig zijn die de in het Besluit risico's zware ongevallen genoemde hoeveelheden overschrijden).

[\[20\]](#)

Vz. AbRS 26-9-1996, nr. F03.96.0877 (M en R 1997/5, nr. 54; ABKort 1997, nr. 49; KG 1997, nr. 47) (container bevat 6 tot 10 ton gevaarlijke afvalstoffen).

[\[21\]](#)

HR 24 juni 1997, nr. 104.866E (Milieurechtspraak 1997/14, nr. 41; M en R 1998/1, nr. 8, met noot Hendriks).

[\[22\]](#)

KB 8-9-1954 (patat-fritesbakkerij met fornuis; elk zomerseizoen; vaste standplaats); KB 25-11-1959, nr. 25 (AB 1960, p. 219) (drijvende zandzuiginstallatie; vaste ligplaats op plas); KB 27-1-1970, nr. 42 (AB 1970, p. 328) (verrijdbare benzinepomp; vaste standplaats; levering aan derden); KB 8-7-1970, nr. 66 (AB 1971, p. 35) (verrijdbare benzinepomp); KB 28-11-1973, nr. 22 (AB 1974, 57) (mobiele betonmolen); KB 10-11-1978, nr. 32 (mobiele kraan voor lossen van schepen; vaste standplaats); KB 23-11-1981, nr. 26 (AB 1982, nr. 62; BR 1982, p. 328) (LPG-tanker; vaste ligplaats in haven: overslag gedurende langere tijd dan voor het laden en lossen van schepen gebruikelijk is); KB 24-6-1986, nr. 44 (AB 1987, nr. 48; BR 1987, p. 48) (koelauto); AgRS 1-8-1990, nr. G05.87.0901 (Gst. 1991, 6919, nr. 11, met noot L. Bomhof) (verkoopwagen voor gebakken vis; vaste standplaats); AgRS 9-8-1991, nr. G05.90.1125 (M en R 1993/1, nr. 6) (met schelpdieren geladen vrachtauto; gedurende 4 of 5 dagen per week op een erf geparkeerd, waarbij de koelinstallatie van de vrachtauto op elektriciteitsnet van het woonhuis wordt aangesloten; vermogen boven grens Hinderbesluit); AbRS 14-3-1994, nr. G05.92.2400 (Nieuwsbrief 1994-13) (laden van zand en grond in schepen vanuit vrachtwagens; gelet op de frequentie waarmee de vrachtwagens zand en grond lossen, één inrichting); AbRS 27-1-1998, nr. E03.96.1004 (ABKort 1998, nr. 133) (stationair bunkerschip).

[\[23\]](#)

Vz. AGRS 2-2-1993, nr. B05.92.1358 (mobiele thermische grondreinigingsinstallatie; niet de mate van tijdelijkheid maar de verplaatsbaarheid van de installatie is bepalend; deze uitspraak lijkt een witte raaf). Uit Vz. AbRS 3-11-1997, nr. F03.97.0464 (KG 1998, nr. 67) blijkt dat het gebruik van een mobiele puinbreekinstallatie niet als een inrichting wordt aangemerkt.

[\[24\]](#)

Voor een overzicht met voorbeelden van de jurisprudentie in de agrarische sfeer verwijzen wij naar ons artikel in Agr.r. 1998, p. 639-645. Deze jurisprudentie heeft met name betrekking op landerijen van agrarische bedrijven en installaties voor warmtekrachtkoppeling (zogenaamde WKK-units).

[\[25\]](#)

In de volgende zaken was er sprake van één inrichting: KB 11-1-1978, nr. 38 (BR 1978, p. 575) (verschillende exploitanten, behorend tot zelfde onderneming; op zelfde terrein); KB 28-1-1978, nr. 34 (BR 1978, p. 576) (verschillende exploitanten, behorend tot zelfde onderneming; op zelfde terrein); KB 30-3-1979, nr. 35 (BR 1979, p. 430) (ziekenhuis); KB 6-11-1979, nr. 36 (BR 1980, p. 216) (chemische fabriek; op zelfde terrein); KB 9-7-1985, nr. 35 (BR 1985, p. 219) (metalurgische en chemische fabriek; dezelfde exploitant; op zelfde terrein); KB 23-10-1986, nr. 63 (BR 1987, p. 382) (isolatiebedrijf en kunststofbedrijf; verschillende exploitanten, behorend tot zelfde onderneming; gezamenlijk kantoor en gezamenlijke opslag); KB 2-12-1987, nr. 66 (M en R 1988/11, nr. 73, met noot Den Hartog) (kantine en tennisbanen); AgRS 29-11-1988 (BR 1989, p. 463) (bewaren van afval en bewaren van brandstof door dezelfde persoon; op zelfde terrein); AgRS 16-1-1989, nr. G05.87.0474 (activiteiten fanfare/drumband en verenigingsgebouw); Vz. AgRS 26-1-1990, nr. G05.89.1254.S (M en R 1991/2, nr. 22, met noot Den Hartog; BR 1990, p. 554) (modelvliegterrein en clubhuis); Vz. AbRS 3-8-1993, nrs. G05.92.2289.P90 en B05.92.1392 (Nieuwsbrief 1993-56) (witwasserij en chemische waterij; verschillende exploitanten); AgRS 23-8-1993, nr. G05.91.1103 (AB 1994, nr. 247) (KLM; Schiphol-Oost); AbRS 29-9-1993, nr. G05.92.0370 (Nieuwsbrief 1993-64); Vz. AgRS 24-12-1993, nrs. G05.93.2551.P90 en B05.93.1324 (AB 1994, nr. 618) (puinbreker; puin afkomstig van het productieproces van de inrichting waar de installatie staat opgesteld); Vz. AbRS 26-9-1994, nrs. E03.94.0844/P90 en F03.94.0508 (KG 1994, nr. 411) (herstellinrichting voor rijdende winkelwagens en bedrijfsruimte voor stallen en bevoorraden van winkelwagens); AbRS 27-2-1995, nr. G05.93.1094 (veehouderij en autobedrijf); AbRS 10-12-1996, nr. E03.95.0100 (JG 1997/2, 97.0022; ABKort 1997, nr. 2) (zwembad en sporthal met fitnessruimte; feitelijke zeggenschap; zelfde exploitant); AbRS 13-12-1996, nr. E03.94.0845 (ABKort 1997, nr. 1; JG 1997/2, 97.0024) (zeven schoolgebouwen; zelfde bevoegd gezag; functionele en administratieve eenheid); Vz. AbRS 27-5-1997, nr. E03.96.1261/P90 en F03.96.0853 (KG 1997, nr. 255; ABKort 1997, nr. 457) (twee

textielbedrijven); AbRS 27-6-1997, E03.96.0713 (JG 97.0174; Gst. 1998, 7074, nr. 7) (herstelwerkzaamheden aan auto's, opslag en verkoop van gasflessen en houtbewerkende activiteiten; technische en functionele, mogelijk ook organisatorische bindingen); AbRS 6-11-1997, nr. E03.95.0720 (JM 1998/18, met noot J. Zigenhorn) (autobusbedrijf en aannemingsbedrijf); AbRS 27-1-1998, nr. E03.96.1004 (M en R 1998/4, nr. 60K; ABKort 1998, nr. 133) (winkel en stationair bunkerschip).

[\[26\]](#)

In de volgende zaken was sprake van verschillende inrichtingen: KB 23-2-1987, nr. 75 (M en R 1987/9, nr. 140; BR 1987, p. 592 (varkenswaag en veehouderij; zelfde exploitant; geheel gescheiden bedrijfsvoeringen en eigen aansluiting op de nutsvoorzieningen); AgRS 26-4-1989, nr. G05.87.130 (gasreducerstation en winkelcomplex; geen organisatorische bindingen); AgRS 19-1-1990, nr. G05.88.0454 (BR 1990, p. 547) (bakkerij en slagerij; in één pand; gemeenschappelijke ingang en verkoopruimte; eigen bedrijfsvoering met gescheiden verkoopbalies en koelapparatuur; verschillende exploitanten); AgRS 28-5-1991, G05.89.0384 (M en R 1992/11, nr. 131) (onderhoudswerkplaats annex magazijn van KLM met bijbehorende kantoren in het stationsgebouw van NV Luchthaven Schiphol (LS); geen contractuele relatie die LS zeggenschap geeft over bedrijfs onderdeel van KLM; eigendom van LS; geen wezenlijke functionele, organisatorische en technische bindingen); Vz. AgRS 26-7-1993, nrs. G05.93.0821.P90 en B05.93.0459 (Nieuwsbrief 1993-54) (kazerne en oefenterrein; beheer van het oefenterrein behoort niet tot bevoegdheden van de commandant van de kazerne); AbRS 18-12-1995, nr. E03.94.1688 (M en R 1996/11, nr. 124) (brandweerkazerne en politiebureau; gemeentelijke dienst, onderscheidenlijk regio-politie, niet behorend tot één onderneming of instelling); AbRS 12-12-1996, nr. E03.95.0760 (JG 1997/2, 97.0023) (twee opleidingsinstituten; in zelfde gebouw gehuisvest; geen organisatorische bindingen; verschillend gefinancierd; functioneren geheel onafhankelijk van elkaar; strikte ruimtelijke scheiding); AbRS 16-1-1997, nr. E03.94.1546 (uitvoerig gemotiveerd; museum en bijgebouwen Bronbeek, eigendom van de Minister van Defensie; Minister van Defensie heeft geen zeggenschap over exploitatie van vergader- en congrescentrum); AbRS 3-6-1997, nr. G05.93.2131 (uitvoerig gemotiveerd; veevoederfabriek en vogelvoederfabriek); AbRS 20-6-1997, nr. E03.95.0842 (JG 97.0173) (zwembad en horecabedrijf); Vz. AbRS 26-6-1997, nrs. F03.97.0231 en F03.97.0409 (herstellinrichting voor motorvoertuigen en doe-het-zelfbedrijf; verschillende exploitanten; eigen bedrijfsleider; eigen personeel); AbRS 30-10-1997, nr. E03.95.2075 (Nieuwsbrief 1997 K-20) (begraafplaats en crematorium; functionele bindingen; verschillende exploitanten; de vergunninghouder heeft geen zeggenschap over het geheel); AbRS 27-2-1998, nr. E03.97.0643 (M en R 1998/4, nr. 65K; ABKort 1998, nr. 166; JM 1998/62, met noot J. Zigenhorn; Milieurechtspraak 1998/7, nr. 22; Nieuwsbrief 1998-14) (goederenemplacement, grenzend aan hoofdstation; weliswaar organisatorische binding aanwezig, maar technische en functionele bindingen onvoldoende); 9-3-1998 (M en R 1998/9, nr. 83, met uitgebreide noot van R. van Gestel).

[\[27\]](#)

AbRS 3-6-1997, nr. G05.93.2131 (uitvoerig gemotiveerd).

[\[28\]](#)

Zie in dezelfde zin: R. van Gestel in zijn noot bij AbRS 19-3-1998 (M en R 1998/9, nr. 83). Volgens hem komt de rechter vaak niet verder dan het herhalen van de wettekst en het weergeven van de feitelijke omstandigheden. Van Gestel merkt in dit verband voorts op dat het motiveringsbeginsel ook geldt voor de de rechter.

[\[29\]](#)

Vz. AbRS 3-8-1993, nrs. G05.92.2289.P90 en B05.92.1392 (Nieuwsbrief 1993-56) (witwasserij en chemische waterij één inrichting); AbRS 27-2-1998, nr. E03.97.0643 (ABKort 1998, nr. 166; JM 1998/62, met noot J. Zigenhorn) (goederenemplacement, grenzend aan hoofdstation; organisatorische binding aanwezig, maar technische en functionele bindingen onvoldoende); AbRS 19-3-1998 (M en R 1998/9, nr. 83, met noot R. van Gestel) (bedrijvencentrum wordt gedreven door een zelfstandige rechtspersoon en staat niet ten dienste aan de vervulling van de doelen van een nabijgelegen universiteit en ziekenhuis, maar heeft een zelfstandige functie).

[\[30\]](#)

AgRS 28-7-1989, nr. G05.85.0735 (Gst. 1991, 6930, nr. 10, met noot van L. Bomhof); Vz. AbRS 26-4-1996, nr. F03.96.0323 (M en R 1996/10, nr. 63K) (splitsing van een inrichting in vier bedrijven; de vergunning geldt voor een ieder die de inrichting drijft; de overdracht van de eigendom van de inrichting heeft niet tot gevolg dat de vergunning vervalt; hoewel thans vier bedrijven actief zijn, is de hoofdactiviteit waarvoor de vergunning destijds is verleend, blijven bestaan, zodat de vergunning nog steeds geldt).

[\[31\]](#)

Vz. AbRS 29-8-1996, nr. F03.96.0462 (Milieucompact 1996-1311) (hierin leidt splitsing wel tot het ontstaan van 2 afzonderlijke inrichtingen); Vz. AbRS 2-10-1997, nr. F03.97.0365 en F03.97.0557 (M en R 1998/5, nr. 53, met noot J. Verschuuren; Nieuwsbrief 1997-124) (door organisatorische maatregelen wordt de verplichting om een milieu-effectrapport op te stellen omzeild; zie noot in de Nieuwsbrief).

[\[32\]](#)

AbRS 21-7-1997, nr. E03.95.1693 (ABKort 1997, nr. 522; Gst. 1998, 7040, nr. 8, Nieuwsbrief 1997-89) (aannemingsbedrijf en

aangrenzend voegbedrijf; verschillende exploitanten; milieuhygiënische bindingen doorslaggevend en niet de eigendomsverhoudingen).

[33]

KB 9 juli 1971, nr. 47 (AB 1972, nr. 83) (afstand tussen steenberg Maurits en laad- en losinstallatie op 3,5 km afstand; niet één inrichting); KB 18-9-1985, nr. 49 (M en R 1987, nr. 29; BR 1986, p. 57) (steenfabriek en kleidepot op afstand van 1300 m; gescheiden door openbare weg; niet één inrichting); AgRS 31-5-1989 (BR 1989, p. 839); AgRS 12-6-1990, nr. G05.88.0564 (BR 1990, p. 850; Gst. 1991, 6930, nr. 11, met noot L. Bomhof) (meelfabriek en parkeerterrein op 200 m afstand via de openbare weg; zeer sterke bindingen van functionele en organisatorische aard: één inrichting); AgRS 29-9-1993, nr. G05.92.0370 (Nieuwsbrief 1993-64) (bedrijfsonderdelen autowrakkenbedrijf op 150 m afstand; één inrichting); AbRS 7-7-1994, nr. G05.92.1339 (Milieurechtspraak 1994/15, nr. 59) (bedrijfsonderdelen op 1000 m afstand; daarom niet één inrichting); AbRS 6-9-1994, nr. G05.92.2497 (bedrijfsonderdelen op 350 m afstand; één inrichting); AbRS 27-11-1997, nr. E03.96.0304 (JM 1998/47, met noot J. Zigenhorn; ABKort 1998, nr. 129) (baggerlocaties en stortlocatie; gelet op de geografische scheiding tussen deze locaties en het feit dat alleen ten tijde van werkzaamheden een transportleiding tussen de locaties bestaat niet één inrichting); AbRS 27-2-1998, nr. E03.97.0643 (ABKort 1998, nr. 166) (goederenemplacement en hoofdstation op 700 m afstand; wel organisatorische, geen technische en functionele bindingen; niet één inrichting). Voor enkele voorbeelden uit de agrarische sector verwijzen wij naar ons artikel in Agr.r., p. 641 en 643-645.

[34]

AbRS 25-7-1994, nr. G05.93.0865 (M en R 1995/2, nr. 26, met noot H. P. Nijhoff; Milieurechtspraak 1994/15, nr. 59; Nieuwsbrief 1994-47).

[35]

AgRS 21-4-1992, nr. G05.91.1115; AbRS 31-5-1996, nr. E03.94.1494 (M en R 1996/11, nr. 121; Milieurechtspraak 1996/12, nr. 39).

[36]

KB 4-11-1982, nr. 62 (M en R 1983/6, nr. 54); AbRS 18-2-1997, nr. E03.95.1295 (M en R 1997/6, nr. 69, met noot L.F. Doorduyn).

[37]

AbRS 3-8-1994, nr. G05.93.0081 (M en R 1995/3, nr. 37, met noot H.P. Nijhoff; Nieuwsbrief 1994-49).

[38]

AgRS 22-2-1991, nr. G05.88.1096 (modelvliegterrein; de modelvliegtuigen worden slechts incidenteel en gedurende korte tijd in de inrichting gebruikt; geen inrichting waarin verbrandingsmotoren worden gebezigd).

[39]

Het gaat dan bijvoorbeeld om magazijnen, hangars, werkplaatsen en proefdraaiplaatsen van vliegtuigmotoren. Vz. AgRS 19-6-1992, nr. B05.92-0208 (M en R 1994/4, nr. 39, met noot Den Hartog); AgRS 21-4-1992, nr. G05.91.1115; AgRS 23-8-1993, nr. G05.91.1103 (M en R 1994/12, nr. 116; Nieuwsbrief 1993-58); AbRS 10-3-1997, nr. G05.92.2520 (Milieurechtspraak 1997/12, nr. 35); Vz. AbRS 20-2-1997, nr. F03.97.0121 (M en R 1997/10, nr. 107).

[40]

Gedacht kan worden aan spoorwegemplacementen en rangeersporen, met bijbehorende gebouwen, machines en installaties. KB 4-11-1982, nr. 62 (M en R 1983/6, nr. 54); AgRS 31-5-1989, nr. G05.85.0176 (BR 1989, p. 839) (reizigersstation en rangeerterrein; beide van NS; gezamenlijke treindienstleiding en apparatuur; één inrichting); AbRS 1-8-1996, nr. G05.91.0363 (M en R 1996/10, nr. 66K; Milieurechtspraak 1996/13, nr. 42); AbRS 20-8-1996, nr. E03.95.1797; Vz. AbRS 11-2-1997, nr. F03.96.1076 (Geluid 1997/6, nr. 1); AbRS 18-2-1997, nr. E03.95.1295 (M en R 1997/6, nr. 69, met noot L.F. Doorduyn); AbRS 20-11-1997, nr. E03.94.1565 (JM 1998/31, met noot J. Zigenhorn).

[41]

Vz. AgRS 20-7-1989, nr. G05.89.0285S (M en R 1990/6, nr. 38, met noot H.P. Nijhoff).

[42]

Vz. AgRS 20-3-1984, nr. G05.84.0034 S (M en R 1984/6, nr. 50).

[43]

AbRS 22-9-1997, nr. E03.97.0137 (ABKort 1997, nr. 613).

[44]

AbRS 10-3-1997, nr. G05.92.2520 (Milieurechtspraak 1997/12, nr. 35).

[45]

AbRS 20-8-1996, nr. E03.95.1797.

[46]

AbRS 3-8-1994, nr. G05.93.0081 (M en R 1995/3, nr. 37, met noot H.P. Nijhoff; Nieuwsbrief 1994-49).

[47]

Vz. AbRS 2-3-1998, nr. E03.97.1487/P90 en F03.97.0843 (JM 1998/5, nr. 63, met noot J. Zigenhorn) (de parkeergelegenheid onderscheidt zich van een openbare parkeergelegenheid doordat er betaald moet worden en doordat de openingstijden beperkt zijn).

[48]

AbRS 2-12-1996, nr. F03.96.0921 (ABKort 1997, nr. 139) (permanent circuit vanwege het afsluiten van de circuitwegen voor het openbare verkeer).

[49]

KB 10-11-1978, nr. 32 (mobiele kraan voor lossen van schepen; vaste standplaats); KB 17-5-1979, nr. 33; KB 23-11-1981, nr. 26 (AB 1982, nr. 62) (schip ligt regelmatig op dezelfde plaats afgemeerd en is langer aanwezig dan voor laden en lossen gebruikelijk is); AbRS 14-3-1994, nr. G05.92.2400 (Nieuwsbrief 1994-13) (laden van zand en grond in schepen vanuit vrachtwagens; gelet op de frequentie waarmee de vrachtwagens zand en grond lossen, één inrichting).

[50]

AbRS 8-8-1996, nr. E03.95.1791 (ABKort 1996, nr. 723) (café en parkeerplaats; dezelfde exploitant; parkeerterrein volgens borden alleen bestemd voor bezoekers van het café; in café voorzieningen voor chauffeurs die in hun vrachtwagen op de parkeerplaats overnachten).

[51]

KB 14-12-1978, nr. 67 (AB 1979, nr. 298) (eigen, niet openbaar parkeerterrein); KB 2-3-1977, nr. 63; AgRS 12-6-1990, G05.88.0564 (Gst. 1991, 6930, nr. 11, met noot L. Bomhof) (meelfabriek en parkeerplaats op 200 m afstand langs de openbare weg; één inrichting).

[52]

Zie: M. Jongma, Indirecte gevolgen van inrichtingen; Nieuwe jurisprudentie rondom de verkeersaantrekkende werking, M en R 1997/12, p. 271-278.

[53]

Pres. Rb. Groningen 11-4-1997, nr. 97/397 (M en R 1998/1, nr. 9, met noot H.P. Nijhoff; Milieurechtspraak 1997/10, nr. 29; Nieuwsbrief 1997-40).

[54]

Ook Nijhoff wijst hier op in zijn noot bij de uitspraak (M en R 1998/1, nr. 9).

[55]

AbRS 1-12-1995, nr. E03.94.0495 (M en R 1996, nr. 73; ABKort 1996, nr. 23; Gst. 1996, 7043, nr. 7, met noot van H.J.A.M. van Geest en T.E.P.A. Lam) (Besluit akkerbouwbedrijven milieubeheer); AbRS 16-1-1997, nr. E03.94.0230 (M en R 1997/6, nr. 72; JM 1997/1, nr. 5; Milieurechtspraak 1997/5, nr. 17) (Besluit akkerbouwbedrijven milieubeheer). Dit is een probleem bij het Besluit opslaan vaste meststoffen milieubeheer, waarvan het ontwerp voor commentaar is gepubliceerd in de Stcrt. 1995, nr. 189. Het is vaak moeilijk om vast te stellen of sprake is van een inrichting, met name of sprake is van plaatsgebondenheid en een zekere duur van de activiteit.

[56]

Vz. AgRS 20-7-1989, nr. G05.89.0285S (M en R 1990/6, nr. 38, met noot H.P. Nijhoff) (slagerij en bakkerij verschillende inrichtingen; slagerij valt onder Besluit slagerijen Hinderwet; bakkerij valt onder Besluit brood- of banketbakkerijen Hinderwet); AbRS 13-12-1996, nr. E03.94.0845 (ABKort 1997, nr. 1; JG 1997/2, 97.0024) (Besluit scholen en opleidingsinstituten milieubeheer); Vz. AbRS 26-6-1997, nrs. F03.97.0231 en F03.97.04009 (herstelinrichting voor motorvoertuigen en doe-het-zelfbedrijf; twee inrichtingen; doe-het-zelfinrichting valt onder Besluit doe-het-zelfbedrijven milieubeheer); AbRS 27-6-1997, nr. E03.96.0713 (JG 97.0174) (Besluit herstellinrichtingen motorvoertuigen milieubeheer; verschillende activiteiten; is sprake van een hoofdactiviteit als bedoeld in het besluit?).

[57]

AbRS 16-2-1996, nr. E03.95.0189 (Gst. 1996, 7040, nr. 8, met noot van P.C.M. Heinen; Nieuwsbrief 1996-10; (vrouwensociëteit

is een horeca-inrichting waarop het Besluit horecabedrijven milieubeheer van toepassing is; alleen de (horeca-)activiteiten die nadelige gevolgen voor het milieu buiten de inrichting kunnen hebben, zijn relevant voor de toepassing van het besluit); Vz. AbRS 20-8-1996, nr. F03.96.0368 (BR 1997, p. 49) (inrichting niet in hoofdzaak bestemd tot het houden van melkrundvee; gelet op de nadelige gevolgen voor het milieu die de inrichting veroorzaakt, brengt een redelijke uitleg van het Besluit melkrundveehouderijen milieubeheer mee dat dit besluit ook van toepassing is op een inrichting waarin minder melkrundvee wordt gehouden dan overige diersoorten, maar het aantal dieren van die andere soorten beneden de in het besluit aangegeven grens blijft); AbRS 4-12-1997, nr. E03.96.1340 (ABKort 1998, nr. 6) (omroepbedrijf; hoofdactiviteit kantoorgebouw; Besluit woon- of kantoorgebouwen milieubeheer van toepassing; omroepactiviteiten als zodanig zijn niet vergunningplichtig op grond van de Wm; kennelijk spelen deze activiteiten daarom geen rol bij het vaststellen van de hoofdactiviteit).

[58]

Vz. AbRS 26-6-1997, nrs. F03.97.0231 en F03.97.04009 (doe-het-zelfbedrijf met koffiebar en plantenafdeling valt onder het Besluit doe-het-zelfbedrijven milieubeheer).

[59]

Vz. AbRS 26-9-1994, nrs. E03.94.0844/P90 en F03.94.0508 (KG 1994, nr. 411) (herstelinrichting voor rijdende winkelwagens en bedrijfsruimte voor het stallen en bevoorraden van winkelwagens één inrichting; het Besluit detailhandel milieubeheer is niet van toepassing, aangezien de reparatiewerkzaamheden niet zo kleinschalig van aard zijn dat kan worden gesteld dat de inrichting uitsluitend of in hoofdzaak is bestemd voor het uitoefenen van de detailhandel); AbRS 2-3-1995, nr. G05.93.2706 (ABKort 1995, nr. 172) (taxicentrale met onderhoudswerkplaats en stallingruimte valt onder het Besluit herstelinrichtingen motorvoertuigen milieubeheer); AbRS 27-6-1997, nr. E03.96.0713 (JG 97.0174) (Besluit herstelinrichtingen motorvoertuigen milieubeheer); AbRS 12-7-1997, nr. E03.95.1948 (M en R 1997/9, nr. 37K; Milieurechtspraak 1997/20, nr. 60; JM 1997/47; Nieuwsbrief 1997-88) (de te herstellen en onderhouden voertuigen bestaan voor 40% uit personenwagens, voor 20% uit landbouwwerktuigen en voor 40% uit tractoren; inrichting voor slechts 40% bestemd voor het verkopen, herstellen of onderhouden van motorvoertuigen ten behoeve van het wegverkeer; Besluit herstelinrichtingen motorvoertuigen milieubeheer niet van toepassing); AbRS 4-12-1997, nr. E03.96.1340 (ABKort 1998, nr. 6; M en R 1998/2, nr. 22K) (omroepbedrijf valt vanwege de hoofdactiviteit kantoorgebouw onder het Besluit woon- of kantoorgebouwen milieubeheer, ondanks publieksaantrekkende werking en kleinschalige studio-activiteiten; omroepactiviteiten als zodanig zijn niet vergunningplichtig op grond van de Wm).

[60]

AbRS 14-2-1995, nr. G05.93.2286 (clubgebouw van tennispark is op zichzelf inrichting als bedoeld in Besluit horecabedrijven milieubeheer; inrichting omvat meer dan alleen het clubgebouw; besluit daarom toch niet van toepassing).

[61]

Vz. AbRS 3-8-1995, nr. F03.95.0251 (AB 1996/134, met noot FM) (doordat schietactiviteiten feitelijk zijn beëindigd is inrichting onder Besluit horecabedrijven milieubeheer komen te vallen); Vz. AbRS 24-1-1997, nr. F03.96.1095 (ABKort 1997, nr. 249; KG 1997, nr. 153) (nog geen sprake van een houtbewerkend bedrijf in de zin van het Besluit houtbewerkende bedrijven milieubeheer; er worden alleen materialen opgeslagen ten behoeve van de bouw van een bedrijfshal); AbRS 29-1-1998, nr. E03.96.1002 (JM 1998/50).

[62]

AbRS 12-12-1996, E03.95.1210 (Milieurechtspraak 1997/1, nr. 1) (vergunde LPG-installatie is feitelijk niet aanwezig; Besluit herstelinrichtingen motorvoertuigen milieubeheer van toepassing).

[63]

AbRS 13-12-1996, nr. E03.94.0845 (ABKort 1997, nr. 1) (dieren worden niet bedrijfsmatig gehouden; inrichting valt onder Besluit scholen en opleidingsinstituten Hinderwet); AbRS 4-3-1994 (ABKort 1994, nr. 283) (geen vast aangebrachte dansvloer met een oppervlakte van meer dan 10 m²; Besluit horecabedrijven milieubeheer van toepassing); AbRS 29-12-1994 (Milieurechtspraak 1995, nr. 14) (idem); AbRS 7-4-1995 (Milieurechtspraak 1995, nr. 18) (idem); AbRS 14-9-1995, nr. E03.94.0837 (M en R 1996/11, nr. 123; Milieurechtspraak 1995, nr. 59) (idem); AbRS 16-2-1996, nr. E03.95.0189 (Gst. 1996, 7040, nr. 8, met noot van P.C.M. Heinen) (idem); AbRS 15-5-1997, nr. E03.95.0253 (Nieuwsbrief 1997, nr. K8); AbRS 22-1-1998, nr. E03.95.2018 (JM 1998/60, met noot J. Zigenhorn) (begrip bebouwde kom). Zie ook: Vz. AbRS 28-4-1998, nrs. E03.98.0013/P90 en F03.98.0018 (op grond van de beschikbare gegevens kan niet worden vastgesteld of de inrichting voldoet aan de categorie-omschrijving in het Besluit tankstations milieubeheer, een art. 8.44 Wm-AMvB).

[64]

AbRS 13-10-1998, nr. E03.96.1005 (JM 1999/3, met noot J. Zigenhorn).

[65]

Hierover lijken alle auteurs het wel eens te zijn. Zie bijvoorbeeld in deze zin: H.J.M. Besselink, H.Æ Uniken Venema en M. Verbree,

Een complexvergunning voor zelfstandige bedrijven (M en R 1996/2, p. 39-40); H.J.A.M. van Geest in zijn noot bij AbRS 2-12-1996, nr. E03.96.0278 (Gst. 1997, 7052, nr. 11); T.E.P.A. Lam: De Wm-inrichting: met een definitie verder van huis? (Gst. 1998, 7074, p. 223-224).

[66]

KB 25-11-1959 (AB 1960, p. 219).

[67]

Zie ook: T.E.P.A. Lam: De Wm-inrichting: met een definitie verder van huis? (Gst. 1998, 7074, p. 225-226).

[68]

HR 8-4-1975 (BR 1975, p. 664).

[69]

Zie eveneens in deze zin: H.J.M. Besselink, H.Æ Uniken Venema en M. Verbree, Een complexvergunning voor zelfstandige bedrijven (M en R 1996/2, p. 40).

[70]

Kortheidshalve gaan wij niet in op situaties waarin een art. 8.40 Wm-AMvB van toepassing is.

[71]

KB 19-11-1979, nr. 32 (degene die feitelijk de beheersfunctie vervult, kan worden aangesproken op het niet naleven van vergunningvoorschriften en moet dus als vergunninghouder worden aangemerkt); Vz. AbRS 18-10-1996, nr. F03.96.0805 (KG 1997, nr. 31) (vergunninghouder heeft geen zeggenschap over verontreinigd terrein dat niet tot de inrichting behoort en heeft het derhalve niet in zijn macht om maatregelen te treffen ter beëindiging van de overtreding); Vz. AbRS 19-11-1996, nr. F03.96.0957 (KG 1997, nr. 32; M en R 1997/6, nr. 67, met noot R. Uylenburg) (aangeschrevene heeft het feitelijk in zijn macht de maatregelen te nemen die noodzakelijk zijn om de overtreding te beëindigen; Besluit woon- of kantoorgebouwen milieubeheer); Vz. AbRS 27-11-1996, nr. F03.96.0895 (KG 1997, nr. 84; M en R 1997/6, nr. 68, met uitgebreide noot R. Uylenburg) (Besluit melkrunderveehouderijen milieubeheer; zeggenschap onduidelijk; aangeschrevene heeft het echter in zijn macht om overtreding te beëindigen; de criteria 'zeggenschap' (een juridisch criterium) 'in zijn macht' (een feitelijk criterium) zijn dus niet gelijk); AbRS 9-12-1996, nr. F03.96.0917 (KG 1997, nr. 92) (degene die de inrichting feitelijk drijft, is degene die als overtreder van het verbod dit zonder vergunning te doen, verantwoordelijk voor het naleven van de aan het gedoogbesluit verbonden voorwaarden); AbRS 21-3-1997, nr. E03.96.0313 (Besluit tankstations milieubeheer; degene die de inrichting drijft, moet als overtreder worden aangemerkt indien niet aan het besluit wordt voldaan; exploitant heeft het rechte en feitelijk in zijn macht de overtreding te beëindigen); AbRS 11-7-1997 (JM 1997/41, met noot K. Schuiling) (curator heeft het in zijn macht overtreding te beëindigen en is verantwoordelijk voor naleving van vergunningvoorschriften); AbRS 30-7-1997, nr. F03.96.0225 (BR 1997, p. 49) (verschillende rechtspersonen kunnen tegelijkertijd de inrichting drijven en als vergunninghouder worden aangemerkt). Zie over het onderwerp 'in zijn macht' uitvoeriger: H.J.M. Besselink, H.Æ. Uniken Venema en M. Verbree, Een complexvergunning voor zelfstandige bedrijven (M en R 1996/2, p. 39-43).

[72]

Voorbeeld: AbRS 29-10-1998, nr. E03.96.0381 (JM 1999/16, met noot J. Zigenhorn).

[73]

Zie over het onderwerp organisatorische bindingen uitvoeriger: H.J.M. Besselink, H.Æ. Uniken Venema en M. Verbree, Een complexvergunning voor zelfstandige bedrijven (M en R 1996/2, p. 39-43, met name hun conclusies p. 42-43). Zij doen ook suggesties voor de invulling van organisatorische bindingen.

[74]

H.J.M. Besselink, H.Æ Uniken Venema en M. Verbree, Een complexvergunning voor zelfstandige bedrijven (M en R 1996/2, p. 39-43).

[75]

Vrij naar een stelling van M.M.E Schneider, Universiteit van Utrecht, geciteerd in het NRC-Handelsblad.

[76]

AbRS 20-7-1995, nr. E03.95.0262 (Milieurechtspraak 1995/16, nr. 51; M en R 1996/3, nr. 35) (verandering van eigendom door verkoop van de inrichting moet op grond van art. 8.19 Wm worden gemeld). Hierop wijzen ook: H.Æ Uniken Venema en M. Verbree, Een complexvergunning voor zelfstandige bedrijven (M en R 1996/2, p. 42).

[77]

Zie (voorbeeld): AbRS 23-8-1993, nr. G05.891.1103 (Nieuwsbrief 1993-58) (onder de Wm is het ook mogelijk om voor een zeer

omvangrijke en ingewikkelde inrichting een revisievergunning aan te vragen en te verlenen voor onderdelen van de inrichting, een zgn. deelrevisievergunning).

[78]

Zie voor een uitvoerige beschouwing over de normadressaat van de Wm-vergunning en de op art. 8.40 en 8.44 Wm gebaseerde regels: C.L. Knijff, G.T.J.M. Jurgens, Ch. W. Backes, De normadressaat van milieuregels voor inrichtingen, verschenen in de Publikatiereeks milieubeheer, nr. 1998/8, uitgave van het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (ISBN 90 76512 01 9). Zie ook: noot van C.L. Knijff bij Vz. AbRS 31-7-1998 (AB 1999, 45).

[79]

Vz. AbRS 18-9-1997, nr. F03.97.0492 (KG 1998, nr. 16) (tegen derde gericht voorschrift: vergunninghouder heeft het hoogstens in zeer beperkte mate in zijn macht zorg te dragen voor naleving van het voorschrift).

[80]

(Voorbeeld) Vz. AbRS 18-9-1997, nr. F03.97.0492 (KG 1998, nr. 16; ABKort 1997, nr. 714) (vergunninghouder heeft het niet in zijn macht naleving te verzekeren van vergunningvoorschriften ten aanzien van het manoeuvreren van voertuigen door derden-leveranciers, ook niet door het sluiten van een overeenkomst). Zie ook: M.P. Jongma, Indirecte gevolgen van inrichtingen; nieuwe jurisprudentie rondom de verkeersaantrekkende werking (M en R 1997/12, p. 276-278).

[81]

Hiervoor verwijzen wij naar ons artikel in Agr.r., p. 651-654.

[82]

In dit verband kan men terugdenken aan de situatie ten tijde van de Afvalstoffenwet. Krachtens art. 31, derde lid, van de Afvalstoffenwet werd onder een inrichting mede verstaan het uitvoeren van een werk waarbij een hoeveelheid van anderen afkomstige afvalstoffen, behorende tot een bij AMvB aangewezen categorie, die een daarbij aangegeven grens overschrijdt, op of in de bodem wordt gebracht. Onder deze bepaling viel een aantal activiteiten die niet als inrichtingen kunnen worden beschouwd, onder meer omdat ze van tijdelijke aard zijn, maar die uit een oogpunt van afvalverwijdering dezelfde functie vervullen en dezelfde controle vereisen als storten inrichtingen, zoals het ophogen van terreinen met gebruikmaking van afvalstoffen. Bedoelde AMvB was het Werkenbesluit Afvalstoffenwet. Opvallend is dat werken als inrichtingen werden aangemerkt. Een werk was dus een 'gelijkgestelde inrichting'. Een dergelijke constructie is thans in het lvb niet meer mogelijk, omdat dan niet zou worden voldaan aan de omschrijving van het begrip inrichting in art. 1.1, lid 1, Wm. Zie hierover: A.L. van Kempen, Het begrip 'inrichting' in Hinderwet en Afvalstoffenwet, uitgave van het Ministerie van VROM, april 1987, ISBN 90 346 1177 9.

[83]

Het onderscheid tussen inrichtingen en werken in de voormalige Afvalstoffenwet (zie de vorige noot) leverde destijds de nodige problemen op, zoals A.L. van Kempen heeft toegelicht (p. 36 e.v.).

[84]

Frans spreekwoord.